

Pohľady

Z OBSAHU:

**VLADO
MLYNÁR**
DO PUNČU
PRIDÁVAM KUS
SRDCA...

1150. VÝROČIE
**PRÍCHODU
SOLÚNSKÝCH
BRATOV
NA VEĽKÚ
MORAVU**

KLUBOVÝ VEČER
**POZITÍVNE
SOIRÉE**
POZITÍVNE
MYSLENIE NIE JE
VŠELIEKOM NA
VŠETKY ŤAŽKOSTI
A PROBLÉMY,
ALE ÚŽASNE
SA S NÍM ŽIJE

**HISTÓRIA
VIEDENSKÝCH
a
SLOVENSKÝCH
BÁLOV**

Odišiel...
MR Prim. Dr. Josef Masarik
 (1921 – 2013)

K pamiatke zosnulých

*Budeme vyvolaní po mene
 a bude nás tam veľa.
 Poodkladáme krídla zlomené
 ku nohám Stvoriteľa.*

*A bude mu chcieť každý predložiť
 to svoje malé sólo.
 To nasnívane čo len chcelo byť,
 i to čo ozaj bolo.*

*Stvoril som svet, ustúpi nám do reči
 Boh, nie tak aby slúžil
 naplňovaniu túžob človečích.
 no, aby človek túžil.*

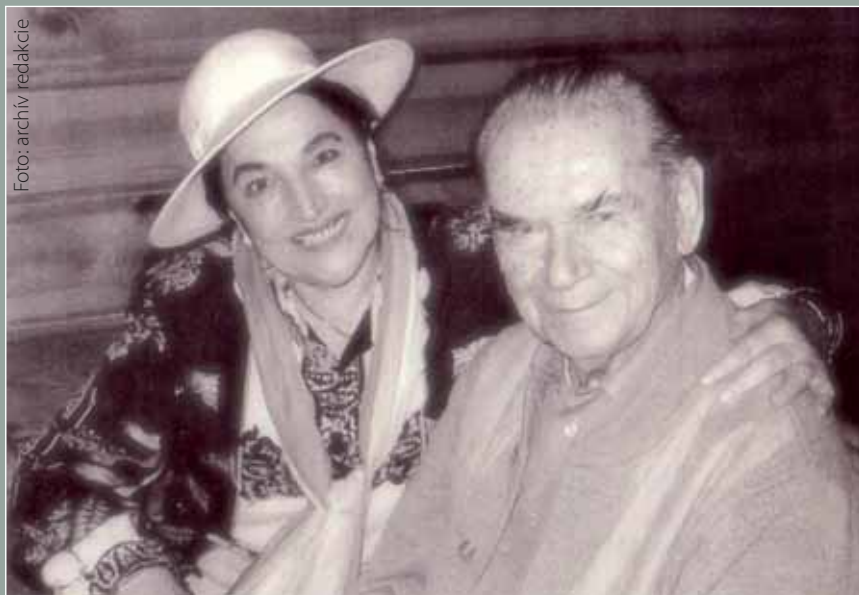
*Ak pridával som ohňa do rany,
 nebol som vo vás krutý.
 Šťastie je v jeho dosahovaní,
 nie v jeho dosiahnutí.*

*Až rozspieva sa svetu dokorán,
 prihlasno vaša duša,
 napomeňte ju ticho, že jej pán
 aj šťastím ju len skúša.*

*Dar života kto z neho vezme diel,
 raz mi ho musí vrátiť.
 A ostane mu nie, čo nevedel,
 ale čo vedel stratíť.*

*Zlomené krídla...? práve zlomené
 sú žehňované Bohom.
 Budeme vyvolaní po mene
 a bude nás tam mnoho.*

Milan Rúfus

Dr. Masarik so svojou manželkou Táňou v roku 2004

Vo februári nás opustil Dr. Josef Masarik – známy psychiater, ktorý už na Slovensku ponúkal úzku spoluprácu pacientom so zvláštnym postihnutím. Bol nielen psychiatrom, ale i svedníkom, známy svojou odbornosťou (dokonca aj na hypnózu, ktorá ešte vtedy nebola veľmi rozšírená ako terapia) obľúbený pre svoju ľudomilnosť. V roku 1964 sa mu podarilo s celou rodinou utiecť cez vtedajšiu Juhosláviu do Rakúska. Za pomoci známych zo svojho odboru získal zakrátko zamestnanie v ozdravovni Kalksburg, ktorá sa mu stala na vyše 30 rokov pracovnou domovinou. Zaujímavé je, že jedno jeho médium v Bratislave mu už pred mnohými rokmi Kalksburg podrobne opísalo. Dr. Masarik sa špecializoval na odvykacie kúry od alkoholu a fajčenia pomocou ľahkého hypnotického stavu. V tejto oblasti dosiahol značné úspechy. V roku 2009 uverejnil svoje životopisné spomienky v knihe *Was mir wichtig war*. Aj napriek svojej veľkej pracovnej vyťažnosti si vždy našiel čas aj na podujatia Slovákov vo Viedni a často nezištne poskytol účinnú pomoc nejednému utečencovi z jeho rodnej vlasti.

Odišiel... Tak ako po jednom odchádza celá jeho generácia. Taký je však život. Tak ako to kedysi hovorieval páter Čík: starý ide, mladý príde...

Anton Hrabovec

Foto: Cyril Čepišák

Obsah

- 4 VLADO MLYNÁR – DO PUNČU PRIDÁVAM KUS SRDCA... | *Ingrid Žalneva*
- 8 ÚSTAV PAMÄTI NÁRODA | *Vlado Mlynár*
- 9 SLÁVNOSTNÝ GALAKONCERT | k 20. výročiu diplomatických vzťahov Slovenska a Rakúska a 20. výročiu vstupu Slovenska do OSN | *Andrea Pitoňáková*
- 10 ORAVSKÉ PASTORÁLE PODĽA HIPPOKRATA | *Mária Kolec*
- 12 FARBA, ŠTÝL A IMAGE | Klubový večer | *Ingrid Fux*
- 13 LORDI | Divadelné predstavenie | *Jozef Macura*
- 14 1150. VÝROČIE PRÍCHODU SOLÚNSKÝCH BRATOV NA VEĽKÚ MORAVU
- 16 JURAJ ŠEBO – V HLAVE SOM MAL ROKENROL | *Dado Nagy*
- 20 POZITÍVNE SOIRÉE | „Pozitívne myslenie nie je všeliekom na všetky ťažkosti a problémy, ale úžasne sa s ním žije.“ | *Ingrid Žalneva*
- 22 HISTÓRIA VIEDENSKÝCH A SLOVENSKÝCH BÁLOV | *Jana Gregor-Rogler*
- 26 ORF – NÁRODNOSTNÉ MENŠINY VERZUS DIVERZITA | *Vlado Mlynár*
- 27 POZVÁNKA NA TVORIVÝ POBYT
- 28 10. VÝROČIE ŠKOLSKÉHO SPOLKU SOVA | Detská stránka | *Elena Mandik*
- 29 SPRÁVY Z BABYKLUBU | Detská stránka | *Miriám Čillíková*
- 30 NAJLEPŠIU DIPLOMOVKU V ČECHÁCH ZA ROK 2012 NAPÍSAĽ SLOVÁKI!
FOLKLORFEST – ZAUJÍMAVÉ TIPY NA VÍKENDY A VOĽNÝ ČAS | Oznamy
- 31 PUNČ – 8. 12. 2012 | FAŠIANGY – 12. 2. 2013 | Z našich aktivít
POĎAKOVANIE | Srdečne ďakujeme všetkým sponzorom, ktorí poskytli ceny do plesovej tomboly

Milí čitatelia Pohľadov!

Aj v dnešnom čísle sa dočítate o zaujímavých podujatiach, ktoré náš spolok uskutočnil v uplynulom období. Jedným z nich bola prednáška o pozitívnom myslení. Hneď v jej úvode nás prednášajúci Dr. Jozef Čuha trochu uzemnil tvrdením, že Slováci sú typickým príkladom negativistického myslenia. Zaujalo ma to, a tak som začala surfovať na internete.

Na jednej slovenskej webstránke som objavila anketu z roku 2011, v ktorej mali zúčastnení nájsť slovné spojenia najlepšie vystihujúce slovenskú národu. Môžete trikrát hádať, čo zvíťazilo. Som si istá, že aspoň dve z vašich odpovedí budú správne. Boli to slová: nevieme – nemáme – nedá sa – nezáujem... Bohužiaľ, aj ja sa pri svojich návštevách Slovenska s týmito odpoveďami často stretávam. Kolkokrát v reštaurácii alebo kaviarni dostanem nádherný jedálny lístok s farebnými fotografiami ponúkaných pokrmov, no keď si chcem vybrať, počujem „to nemáme“... A keď skúsím navrhnúť zlepšenie niektorej služby, hneď ma odbijú: „Nevieme, to sa asi nebude dať...“ Nedávno som našla na internete aktuálnu analýzu medzinárodnej nezávislej organizácie The World Economic Forum, v ktorej sa porovnávala úroveň 140 krajín v oblasti cestovného ruchu. V hodnotení prístupu obyvateľov k zahraničným turistom obsadilo Rakúsko 5. miesto. Slovensko skončilo na 8. mieste. Ale odzadu! V tesnej blízkosti takých krajín, ako sú Irán, Pakistan... Tak toto ma naozaj mrzí. Že sa ani za dvadsať rokov nezmenil tento prístup. Vyzerá to tak, že by kurz pozitívneho myslenia mala na Slovensku povinne absolvovať väčšina ľudí zamestnaných v službách, aby pochopili, že obyčajná slušnosť, ústretovosť a úcta k zákazníkovi je omnoho účinnejšou reklamou než nablýskaný jedálny lístok, na ktorom polovica jedál v skutočnosti v ponuke chýba.

Ale prichádza jar a s ňou sa k nám navracia aj optimizmus. Veľmi ma teší, že mladí ľudia dnes môžu cestovať, naberať nové skúsenosti a potom to prežiť pozitívne prenášať do svojej domoviny. A tak verím, že sa to určite časom zlepší a že už v tomto roku sa v spomínanej ankete posunieme aspoň o niekoľko priečok dopredu. Ako vidíte, milí čitatelia, aj ja sa snažím myslieť pozitívne!

Prajem vám príjemné chvíle strávené nad stránkami nových Pohľadov!

Rakúsko-slovenský kultúrny spolok vydal na rok 2013 nástenný kalendár s úryvkami básní slovenského básnika Milana Rúfusa v slovenskom i nemeckom jazyku. Básne dopĺňajú umelecké fotografie Cyrila Čepiššáka. Posledné výtlačky kalendára sú k dispozícii v kancelárii RSKS.

Ingrid Žalneva

Vlado Mlynár

DO PUNČU PRIDÁVAM KUS SRDCA...

V minulom roku oslávil Rakúsko-slovenský kultúrny spolok 30 rokov svojho trvania. Pri tejto príležitosti sme symbolicky odmenili niekoľko „zaslúžilých“ členov. Keď sme na zasadnutí výboru rozmýšľali, komu cenu udelíme, medzi navrhovanými bol aj Vlado Mlynár. A bol to práve on, so svojou typickou skromnosťou, ktorý poznamenal, aby sme cenu dali len tým, ktorí už vo výbore aktívne nepracujú. Lebo ako by to vraj vyzeralo, keby sme si dávali cenu sami sebe?! Napriek tomu si myslím, že si Vlado cenu zaslúžil. Veď do činnosti spolku sa zapája od jeho založenia. Nezištne, obetavo, spoľahlivo. Nepoznám veľa takých Slovákov vo Viedni, ako je on. Často sa čudujem, keď do neskorej noci vybavujem spolkové záležitosti a pošlem nejakú otázku Vladovi, ako vzápätí dostanem mail s fundovanou odpoveďou, a to aj napriek tomu, že hodiny na monitore ukazujú čas už dávno po polnoci... Či je to tvorba Pohľadov, príprava plesu, rozposielanie pozvánok s programom a pod. – za všetkým tým je veľa – aj Vladových – prebdených nočných hodín. V našom rozhovore mi prezradil, že do punču, ktorý rok čo rok pripravuje pre členov nášho spolku počas adventného stretnutia, pridáva kus srdca. Myslím, že nielen doňho.

Fotografie: archiv V.Mlynára

Vlado Mlynár v San Franciscu v roku 1992

Vlado Mlynár sa narodil na Slovensku – v Bratislave, kde v Ružinove navštevoval základnú školu. Prvé dva ročníky boli na zmeny, takže, ako sám spomína, každý druhý týždeň chodil domov ako jeho rodičia. V roku 1977 bola možnosť pre tých, čo sa nebáli, ukončiť zédeesku 8. triedou, čo urobil aj Vlado a v štúdiu potom pokračoval na gymnáziu na Metodovej. V tom čase začal chodiť dokonca hrať do komparzu do Slovenského národného divadla, kde na vtedajšie pomery celkom dobre zarábala. Dodnes

s úsmevom rozpráva historku, ako hral postavu medveďa! Po maturite študoval na SVŠT na Stavebnej fakulte. Zo študentov, ktorých tam stretal, bol však frustrovaný. Okrem zopár výnimiek nenašiel tam ľudí, s ktorými by sa dalo rozprávať o iných veciach než o schodoch a stenách. Dojem, že sú tam samé budúce kádre komunistckej strany, narastal. A tak keď rodičia prišli s plánom odísť na Západ – nielen na dovolenku, ale navždy – ani nebolo treba veľa rozmýšľať. V roku 1982 celá rodina emigrovala do Rakúska.

Ako si spomínaš na obdobie, keď si sa s rodičmi ocitol za hranicami Slovenska?

Bol to čudný pocit. Treba vedieť, že sme odchádzali na dovolenku ešte s jednou spriateľenou rodinou, a tých otočili colníci naspäť. Na takýto prípad sme vôbec neboli pripravení. Neboli mobilné telefóny, nebolo nič ... ani drobné na telefón, ale kam by sme aj volali – na colnicu?... Prvý trvalý pobyt sme mali v kempingu. Potom v septembri som sa zapísal na Technickú univerzitu, odbor informatika. Tam som prvýkrát v živote uvidel počítač – bol to Apple III.

Bolo ťažké vyrovnať sa s predstavou, že sa nebudeš môcť stretávať so svojimi spolužiakmi, priateľmi a zvyškom rodiny?

Áno, hlavne tak pomaly mi to dochádzalo. Keď som večer pospomínal, alebo keď som dostal list, pohľadnicu od priateľov. No kompenzovali mi to možnosti zaoberať sa stále niečím novým, pozeral som sa dopredu, nie nazad. Bol to čas, keď sme na každom kroku objavovali veci, ktoré sme predtým nepoznali, veci, čo úplne inak fungovali, než sme boli zvyknutí. Nechápal som napríklad, prečo sa predáva pivo v reštaurácii s desaťkrát vyššou cenou ako v obchode. Na to som nemal, a ani som nikam na pivo nechodil. Na druhej strane – bol som prekvapený, že si môžem vypožičať v univerzitnej knižnici zadarmo knižky v slovenčine, ktoré boli u nás zakázané – napríklad od Mňačka. Prečítal som tiež všetky knihy od Solženicy. Aj keď som tu nikoho nepoznal, dýchalo sa mi tu ľahšie.

Mnohí emigranti spomínali, že sa im v novom svete spočiatku snívali tzv. emigrantské sny. Zažil si aj ty niečo podobné?

Nepoznám človeka, ktorý by ich nemal. To trvalo ešte niekoľko rokov. Ešte teraz si ich viem predstaviť: úsmev colníka – áno, môžete ísť... potom vytrháva prvú stranu v pase... odchádzam, stretávam sa s priateľmi, nemám ale kam ísť, chcem ísť naspäť, nemôžem...

Ako si sa dozvedel o slovenskom krajskom spolku?

Aj keď v tej dobe bolo Rakúsko prepchané špiónmi, ja som si vtedy povedal, že som predsa neodíšiel preto, aby som sa tu bál. To bol aj čas, keď ma Tonko Hrabovec prehovoril, aby som išiel na stretnutie slovenskej mládeže z celej Európy do Talianska v roku 1985.

Mladí ľudia väčšinou nemajú chuť zapájať sa do činností nejakých spolkov a hlavne nemajú chuť prijímať akékoľvek funkcie v nich. Čo ťa viedlo k tomu, že ty si bol aktívny v spolku od jeho úplného začiatku?

Keď som sa vrátil z dovolenky v Taliansku, tak práve sa konalo druhé valné zhromaždenie RSKS, na ktorom som sa zúčastnil a hneď som dostal funkciu – archivára. Super, to som predsa vždy chcel byť, nie? Zaujímavé na tom výbore nášho spolku bolo, že náš priemerný vek bol 32 rokov, čo bol unikát v porovnaní s inými emigrantskými spolkami. Pre mňa to bola moja cesta k slobode, že sa tu môžeme stretávať a niečo robiť pre krajanov s podobným osudom. S Petrom Hrabovcom sme chodili na stretnutia mládeže po celej Európe. No, po celej?... Nie, žili sme predsa vo Viedni – na okraji slobodnej Európy.

Mohol by si našim čitateľom priblížiť, ako fungoval spolok vo svojich počiatkoch?

Skromne, všetko vychádzalo z iniciatívy jednotlivcov. Každý z nás venoval veľa času na organizovanie jednoduchých aktivít s mimoriadnymi nákladmi. Aby to malo význam, bolo treba na tieto podujatia aj chodiť. Človek mal hneď zlé svedomie, ak neprišiel...

Ako ste prijímali nových emigrantov zo Slovenska? To predsa nebolo jednoduché – tých ľudí ste nepoznali, nevedeli ste, z akých pohnútok opustili Slovensko?

Každý z nás inak. Hlavne starousadlíci si zachovávali vždy väčší odstup. Špiónmi sa to len tak hemžilo – určite boli aj vo Viedni a som si istý, že aj v spolku, ale mne to bolo vtedy jedno. Čo ma ale vždy hnevalo, bol postoj niektorých nových, ktorí prišli a mysleli si, že všetci sme čakali už len na neho.

Na veľkonočnom stretnutí slovenskej mládeže z celej Európy v Münsterthali v Nemecku

A hlavne keď úplne samozrejme očakával, že bude o neho postarané ako doma v Československu. Poznám viacerých, ktorí stroskotali na možnosti slobodného rozhodovania. Bolo to pre nich niečo úplne nové, niečo, čomu nás v socialistickej republike nikto neučil.

Pomáhali ste týmto ľuďom, ktorí prišli zo Slovenska?

Pomáhali sme. Osobne – ako private osoby, ale aj oficiálne. Ja si už ani nepamätám, koľko ľudí u nás prespalo, koľkokrát sme boli na úradoch, koľko stretnutí medzi rodinnými príslušníkmi sme sprostredkovali, alebo koľko dlhých diskusií pri poháriku vína sa udialo vo Viedni.

Bolo medzi slovenskými krajinami v Rakúsku cítiť v 80. rokoch, že v Československu už musí dôjsť k zmene politického systému?

Nie, napríklad ja som si také niečo vôbec nedokázal predstaviť. Populárna perestrojka – ja som tomu fakt neveril... Myslím som si, že to je zas len iná forma propagandy, v zmysle jedna lastovička ešte nerobí jar.

Ako ste v rámci rodiny privítali pád železnej opony? A ako v rámci spolku?

V roku 1989 som začal po ukončení štúdia a odslúžení vojenskej služby pracovať. Zmeny v Európe som sledoval a bol som prekvapený. Na druhej strane som bol pripravený tu v Rakúsku žiť a pre mňa neprichádzalo do úvahy ešte raz emigrovať – teraz naspäť. Ale začal som sa však znovu stretávať s mojimi priateľmi zo starých čias a Viedeň sa ocitla opäť v centre Európy aj pre mňa.

V spolku prebehlo veľmi veľa diskusií o tom, akou formou by sa dalo pomôcť, každý z nás mal svoje predstavy. Ako spolok sme mali problém – koho podporíme? Nemali sme taký prehľad o situácii a tie malé podpory, čo sme poskytli, vyvolali diskusie, prečo práve tam, a nie inam. Niektorí dokonca z protestu položili funkcie vo výbore RSKS. Bola to ale pre mňa škola života – ja som zastával názor, že treba našu prácu koncentrovať na Slovákov tu, v Rakúsku a že treba nadviazať osobné kontakty na nepolitickú úroveň. A tak sme hrávali futbal, chodili na lyžovačky aj s priateľmi a známymi zo Slovenska.

Čo prinieslo otvorenie hraníc pre samotný spolok?

Každá minca má dve strany. Z jednej strany je blízkosť Bratislavy obrovská šanca. Začali sme intenzívne hľadať kontakty na hudobné skupiny, umelcov, spisovateľov. Práve preto, že je Slovensko tak blízko, nebol problém, aby umelci k nám prišli na oťočku. Zažili sme nádherné večery. Napríklad sa nám podarilo zorganizovať pravidelné vystúpenia Radošinského naivného divadla – po desať rokov začínali svoju sezónu tu u nás. Bolo úžasné zažiť ich vo Viedni. Na druhej strane – skupina ľudí, ktorá dovtedy spolu pevne držala, sa rozbila. Možno za to môže aj vek, deti, zmena záujmov, no určite to v neposlednom rade zapríčinila práve tá blízkosť Slovenska.

S predsedníčkou RSKS Ingrid Konrad pri otvorení Slovak Food Festivalu

Otvorenie hraníc spôsobilo, že mnohí stratili potrebu stretávať sa či konzumovať slovenskú kultúru vo Viedni. Škoda...

Do činnosti spolku sa zapájala aj tvoja manželka Sabina – Rakúšanka. Aký má ona vzťah k Slovensku?

Musím povedať, že vzťah k Slovensku nemala. Vzťah mala najprv so mnou (smiech). Pred tým, ako sme sa poznali, o Slovákoch nevedela nič. Ako väčšina Rakúšanov si myslela: „... alles nur Tschechen“. Stretnutia so Slovákami však patrili k môjmu životu a ja som sa ich nechcel vzdáť. Spočiatku som jej všetko prekladal do nemčiny, ale zdalo sa jej, že často – hlavne, keď sa niekto zasmial – prichádza o pointu, preto sa začala učiť slovenčinu. Návštevy Slovenska, divadlá a iné programy – to všetko ju motivovalo zaujímať sa viac o slovenské záležitosti. Postupne začala pomáhať aj pri organizácii niektorých podujatí. Doteraz mi vyčíta, že hoci v ping-pongovom turnaji vyhrala ženskú kategóriu, nedostala žiaden pokál (smiech)...

Spolu s manželkou ste nadviazali aj na tradíciu slovenských plesov vo Viedni. Čo vás k tomu podnietilo a ako vyzerali tie prvé plesy z vášho hľadiska?

Radi sme chodili na tradičné viedenské plesy. Ten, kto bol na "Kaffeiesieder Ball", pozná atmosféru toho plesu, krásne priestory Hofburgu, možno tam obdivovať pekne vyoblekaných ľudí, čo sa vedie srdečne zabaviť, zatancovať si, vychutnať pohárik vína a zapojiť sa do tomboly, kde sa dá vyhrať perfektná torta... Takže toto sme mali v hlave aj my, keď sme sa do toho pustili. V Badene, v krásnom hoteli Sauerhof, sme usporiadali prvý ples viedenských Slovákov. No a odvtedy sme sa stále učili, čo by sme mali spraviť ináč, alebo skôr lepšie. Nikto nás nevedel za ruku. Ale robili sme to so srdcom a veľa ľudí nám to uznalo tiež ako feedback, že tohto ducha sami cítia. Na plesoch sme mali prominentných hostí, dobrú živú hudbu, rôznych významných umelcov – no prosté taký mix všetkého, ale v malom komornom meradle. A pritom mi nešlo o superlatívy, najlepšiu hudbu, mať čo najviac ľudí, čo najviac prominentov – ale o dobrú partiu, priateľov a známych, s ktorými sme radi tento slávnostný večer strávili.

V tomto roku si organizoval už 15. ples viedenských Slovákov. Pošuškáva sa, že posledný... Naozaj?

Pätnásť rokov je pekný počet. Dúfam, že to niekto zoberie do rúk, viem rozhovory s pár záujemcami... nechajme sa prekvapiť.

Okrem plesov si ešte hlavnou osobou na adventnom stretnutí. Viacerí jeho návštevníci tvrdia, že si punč nikde v meste nedávajú, ale ten tvoj si s chuťou vypijú. Prezradíš nám už konečne tajomstvo úspechu tvojho punču?

To sa nedá prezradiť! To je kus srdca a dobrá nálada, úsmev, životné skúsenosti, to všetko pridávam do hrnca spolu s ostatnými prísadami! Punč je vždy trochu iný, ale pre mňa je najdôležitejšie to, že ho pripravujem pre ľudí, ktorých mám rád a s ktorými sa každý rok na tejto akcii stretnem. Nie, nechcem nikoho ukrátiť o kvapku rumu, aby to bolo lacnejšie – skôr, aby to bolo dobré.

V minulosti si organizoval aj rôzne športové podujatia v rámci spolku...

Dal som dokopy športových nadšencov a začal som rešeršovať, čo potrebujem na to, aby sme si mohli požičať od mesta Viedeň telocvičňu. Tak som sa stal zakladateľom

športovej sekcii pri RSKS, lebo bez toho by sme nemali nárok na športové priestory. Dostali sme k dispozícii jednu telocvičňu, kde sme hrali basketbal, a potom dokonca aj družú, kde sa hral volejbal. V lete sme si chodili zahrať futbal na Donauinsel a každý rok na konci sezóny sme robili veľkú grilovačku pri Brigittenauerbrücke, kde bolo vždy viac ako 60 ľudí. V zime sme organizovali niekoľko lyžovačiek ... áno, vtedy som sa nenučil.

A nesmieme tiež zabudnúť spomenúť, že si doslova stál pri zrode Pohľadov... Aj dnes si jedným z najaktívnejších prispievateľov do nášho časopisu. Píšeš rád?

Píšem vlastne od malička, ibaže – okrem jedného diplomu za moju esej o demonštrácii robotníkov na 1. mája, kde som použil alegóriu červenej strechy s preliatou krvou robotníkov – ma ešte nikto neobjavil (smiech). V začiatkoch našej emigrácie som písal skoro každý deň – listy mojím kamarátom. Ja som ich napísal určite aspoň dvakrát toľko, ako som dostal. Na mojom prvom počítači, čo som si kúpil, som začal písať pozvánky na naše podujatia a raz na Vianoce som vydal prvé číslo dvojstránky s názvom POHLADY. Tam som vtedy aj zdôvodnil, čo som chcel týmto krokom docieľiť. Chcel som poskytnúť priestor prispievateľom, aby svoje postrehy z každodenného života u nás v našom periodiku uverejňovali – aby vznikli naozajstné POHLADY na život okolo nás. Dlhé roky robili potom POHLADY jednotlivci, až po „znovuzrodení“ pod vedením našej Iny Konrad sa základňa prispievateľov rozšírila, a tým sa vlastne naplnila aj moja pôvodná myšlienka rôznorodosti pohľadov.

Lyžovanie patrí k najobľúbenejším koničkom

V súčasnosti sa staráš aj o našu webovú stránku...

Žiaľ, nič nebeží len tak. A úspešné veci už vôbec nie. Sú to maličkosti, ale treba sa o to starať...

V roku 2003 vznikol Slovenský školský spolok SOVA, ktorého si až doteraz predsedom. Čo vás viedlo k jeho založeniu?

Po otvorení hraníc začal narastať záujem o slovenčinu. Naraz bolo zaujímavé aj pre zmiešané manželstvá, aby deti vedeli jazyk oboch rodičov. Zrazu sme už neboli „tí exoti spoza Dunaja“. Ľudia pochopili, že vedieť slovenčinu je faktorom aj ekonomického úspechu na pracovnom trhu. Hlavným a dlhodobým cieľom spolku SOVA vo Viedni je

Už zase niečo organizuje...

šíriť a udržiavať slovenský jazyk medzi Slováckmi žijúcimi vo Viedni (resp. v celom Rakúsku), ako aj priblížiť tento pekný a melodický jazyk našim rakúskym spoluobčanom.

Rozprávajú tvoje deti po slovensky?

Neviem, či by moja slovenčinárka potvrdila môj výrok, že áno. Niekedy to znie, ako keď rozprávajú po slovensky vietnamskí azylanti na trhu so šatstvom... Ale dôležité je, že rozumejú a v slovenskom prostredí sa nestratia!

Chodievate ako rodina často na Slovensko? Pozná tvoja rodina Slovensko?

Asi štyri - až päťkrát do roka chodievame na Slovensko. Deti poznajú hlavne Bratislavu a okolie. Ale navštívili aj iné miesta vďaka táborom, ktoré organizuje SOVA.

Si predseda poradenského výboru pri Spolkovom úrade pre Slovákov v Rakúsku. Stretávaš sa pravidelne aj so zástupcami ostatných národnostných skupín v Rakúsku. Sú problémy jednotlivých skupín porovnateľné? Čo ich spája a čo ich rozlišuje?

Nie, problémy nie sú porovnateľné. Nové národnostné skupiny, ktoré nie sú menovite uvedené v rakúskej ústave aj s ich právami, to majú omnoho ťažšie. Všetky národnostné skupiny spája to, že nie je na intenzívnu prácu dostatok peňazí. Všetky už viac ako 15 rokov zostáva rozpočet aj napriek prudkému zvyšovaniu cien nezmenený! Záujmy jednotlivých národnostných skupín sa rozdeľujú – niekedy, keď ide do tuhého – podľa príslovia košeľa bližšia ako kabát...

Viem, že si aktívny aj vo vašej fare v Südstadte. Organizuješ púte, plesy... Kde na to všetko berieš čas?

Kde ho nájdem, tam ho beriem (smiech)! Ale pomaly zisťujem, že už nejde všetko tak od ruky ako minulé roky. Venujem sa tomu všetkému hlavne po nociach, odkázaný na IT a nové médiá. Ale, samozrejme, dať dokopy púť do Mariazellu pre 70 - 80 ľudí vo veku od 12 do 80 rokov je zodpovednosť, ale človeka to obohacuje a dáva mu dobrý pocit, keď sa všetko podarí a keď sa lúčime s úsmevom na tvári a s priáním, aby sme sa stretli zase o rok.

Vráťme sa späť k našim dvom spolkom. V čom sa odlišuje činnosť alebo charakter Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku vtedy na začiatku a dnes?

Kedysi to bola len malá skupinka, ktorá bola viac spojená s inými spolkami v západnej Európe. Teraz je nás viac, ale sme menej spojení. Menej sme na seba odkázaní ako predtým.

A čo ťa najviac teší a čo najviac trápi ako predsedu Slovenského školského spolku SOVA?

Teší ma, že mám do činenia s toľkými angažovanými ľuďmi, veľa z nich je učiteliek. Trápi ma, že sa nám nepodarilo etablovať školu materinského jazyka. Škola, kde by sme mali viacero paralelných tried podľa veku a úrovne znalosti jazyka. Vždy je obdobie, pár rokov, keď to výborne funguje, a potom to zase zaspí. Potrebovali by sme kontinuitu a zastrešenie slovenčiny od škôly až po adolescentov. Naším najväčším problémom je ale asimilácia. Nechcem, aby nás postihol ten istý osud ako Slovákov v pohraničí Moravy. Tam ostali stopy po Slovákoch len na cintorínoch – ich mená na náhrobných kameňoch...

Myslíš si, že prichádza čas, kedy by vo vedení spolkov mala nastať generačná výmena?

V to dúfam každý rok! Ďalšia príležitosť bude v decembri tohto roku, keď sa bude konať generálne zhromaždenie.

Čo by si chcel odkázať ľuďom, ktorí dnes prichádzajú do Rakúska s túžbou začať tu nový život?

Pozerať dopredu s pozitívnym prístupom k životu. Nevidieť v každom človeku problém, ale šancu spoznať čosi nové!... Ale hlavne: nezabúdajme na našu slovenčinu!

Vlado Mlynár oslávil pred nedávnom svoje prvé významné životné jubileum. Za celú redakčnú radu, starých i nových členov nášho spolku, čitateľov Pohľadov, priaznivcov plesu viedenských Slovákov i tradičného Vladovho punču mu srdečne blahoželáme a prajeme ešte veľa úspešných, aktívnych a tvorivých rokov!

Vlado Mlynár

ÚSTAV PAMÄTI NÁRODA

Pri príležitosti výročia Nežnej revolúcie pripravil 22. novembra 2012

Rakúsko-slovenský kultúrny spolok stretnutie s predstaviteľmi Ústavu pamäti národa (ÚPN).

Hoci snaha o založenie tejto inštitúcie pretrvávala počas celého obdobia od pádu komunistickej totality v roku 1989, politická vôľa v spoločnosti sa pre takýto krok našla až v roku 2002. Vtedy slovenský parlament schválil tzv. zákon o pamäti národa, ktorého autorom bol prvý predseda správnej rady ÚPN Ján Langoš.

V preambule tohto zákona je zmienka o povinnosti štátu „sprístupniť utajenú činnosť represívnych orgánov v dobe neslobody 1939 – 1989 a určiť zodpovednosť za porobenie vlasti, vraždenie, zotročovanie, lúpenie a ponižovanie, morálny a hospodársky úpadok sprevádzaný justičnými zločinmi a terorom proti nositeľom odlišných názorov, deštrukciu tradičných princípov vlastníckeho práva a zneužívanie výchovy, vzdelávania vedy a kultúry na politické a ideologické účely, ako aj učiniť zadosť všetkým, ktorí boli poškodení štátom, čo porušoval ľudské práva a vlastné zákony“.

Činnosť ÚPN priblížil vtedajší predseda správnej rady Ivan A. Petranský (13. februára 2013 v Národnej rade SR zvolili nového predsedu PaedDr. ThDr. Ondreja Krajňáka, PhD. – pozn. red.). Súčasťou večera bolo premietanie filmu z dielne ÚPN „November +20“, ako aj prezentácia najnovších publikácií. Otázkam v diskusii nebolo konca, pre čitateľov Pohľadov vyberáme aspoň tieto – odpovedá vedecký pracovník ÚPN Matej Medvecký.

Fotografie: Ingrid Fux

Vtedajší predseda správnej rady ÚPN Ivan A. Petranský (vpravo) v rozhovore s účastníkmi klubového večera

Súčasťou činnosti ÚPN je sprístupniť utajenú činnosť represívnych orgánov a určiť zodpovednosť za zločiny. Spolupracujete pri tom aj s inými krajinami bývalého komunistického bloku?

Áno, Ústav pamäti národa spolupracuje aj s viacerými zahraničnými inštitúciami. Najbližšie však, pochopiteľne, máme k našim partnerským inštitúciami v Nemecku, Poľsku, Českej republike, Maďarsku, Rumunsku a Bulharsku. Vo všetkých uvedených krajinách totiž taktiež pracujú inštitúcie, ktoré podobne ako ÚPN majú v držbe archívy po komunistických bezpečnostných zložkách. Spolupracujeme predovšetkým v oblasti vedeckého výskumu a pri príprave rôznych osvetových aktivít, ale objavujú sa aj nové roviny spolupráce, napríklad pri mapovaní medzinárodnej spolupráce bývalých represívnych orgánov totalitných štátov.

Bývalé režimy sa určite pokúsili zničiť všetky doklady a dokumenty. Čo naozaj ostalo? Ako boli rozdelené archívy bývalej ČSSR?

Komunistická Štátna bezpečnosť pristúpila ku koncu svojej existencie k mimoriadnej a rozsiahlej likvidácii vlastných spisov. Napriek

Publikácie vydané Ústavom pamäti národa

tomu však takpovediac prežilo dostatok dokumentov na to, aby sme boli my historici schopní popísať nielen štruktúru a fungovanie ŠtB, ale aj veľkú časť konkrétnych prípadov. Pokiaľ ide o rozdelenie dokumentov ŠtB po rozpade československej federácie, tak podľa môjho názoru nebolo šťastné, keďže absolútna väčšina písomností federálnych útvarov ostala v Českej republike. Bádatelia tak nevyhnutne aj pri spracúvaní viac-menej čisto slovenských tém musia cestovať do českého Archívu bezpečnostných zložiek.

Pani Vítma Zúbek sa podieľa o svoje prežitie skúsenosti s pracovníkom ÚPN Matejom Medveckým

Môžete nám poskytnúť pár údajov o množstve dokumentov a materiálu, ktorý je k dispozícii? Kto určuje priority spracovania dokumentov?

V archíve ÚPN sa nachádza približne 2,1 kilometra dokumentov, pričom k práci s dokumentmi sa pristupuje na základe vnútorných projektov ÚPN, ktoré sú spracúvané v rámci jednotlivých sekcií našej inštitúcie.

Ako treba postupovať pri podávaní žiadosti o sprístupnenie zväzkov?

Existujú dve cesty – žiadateľ jednoducho môže podať žiadosť o sprístupnenie dokumentov na základe § 17 a 18 Zákona č. 553/2002, teda vyplniť žiadosť a zaslať ju na Ústav pamäti národa, kde ju konkrétny pracovník vybaví a v zmysle právnych predpisov upravených kópiu spisu predloží žiadateľovi. Druhou možnosťou je poslať požiadavku do archívu a prísť študovať spis ako bádateľ. ■

SLÁVNOSTNÝ GALAKONCERT

k 20. výročiu
diplomatických
vzťahov
Slovenska
a Rakúska
a 20. výročiu
vstupu Slovenska
do OSN

Foto: Alfred Nechvatal

Hlavní protagonisti galakonzertu (zľava): Róbert Pechanec, Adriana Kučerová a Miroslav Dvorský

Na záver oficiálnej štátnej návštevy premiéra Roberta Fica 14. januára 2013 v Rakúsku pripravilo slovenské veľvyslanectvo, Stála misia Slovenskej republiky pri medzinárodných organizáciách a Slovenský inštitút vo Viedni v spolupráci s Ministerstvom kultúry SR, Hudobným centrom v Bratislave a Hofmusikapelle vo Viedni galakonzert spevákov Adriany Kučerovej, Miroslava Dvorského a klaviristu Róberta Pechanca, ktorý sa uskutočnil v dôstojnej viedenskej Hofburgkapelle. Premiér vystúpil na úvod koncertu so slávnostným prejavom k 20. výročiu nadviazania diplomatických stykov Rakúska a Slovenska a 20. výročiu vstupu Slovenskej republiky do OSN. Na podujatí sa zúčastnili podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí Miroslav Lajčák, štátny tajomník Ministerstva

kultúry Slovenskej republiky Ivan Sečík, bývalý minister rakúskej vlády a predseda Rakúsko-slovenskej spoločnosti Werner Fasslabend, apoštolský nuncius, arcibis-

Miroslav Dvorský

kup Peter Stephan Zurbriggen, slovenský veľvyslanec v Rakúsku Juraj Macháč, slovenská veľvyslankyňa pri medzinárodných

organizáciách vo Viedni Olga Algayerová, riaditeľka Slovenského inštitútu vo Viedni Viera Polakovičová, viac než sto veľvyslancov a stálych reprezentantov pri medzinárodných organizáciách vo Viedni, významné osobnosti Rakúska a Slovenska, politici, diplomati, predstavitelia podnikateľskej a kultúrnej sféry a krajanov.

S veľkým úspechom odzneli sakrálné diela slávnostného charakteru od Alessandra Stradellu, Giuseppe Giordaniho a Georga Friedricha Händela, piesne slovenského skladateľa Mikuláša Schneidera-Trnavského a Karla Böhma a brilanté čísla z operného repertoáru od Gaëtana Donizettiho, Giuseppe Verdiho a Giacoma Pucciniho. ■

*Andrea Pitoňáková
Slovenský inštitút vo Viedni*

Operná diva Adriana Kučerová

Do hľadiska zasadlo veľa významných hostí na čele s premiérom SR Robertom Ficom (vľavo) a ministrom zahraničných vecí Miroslavom Lajčákom

Mária Kolek

Oravské pastorále

V malebnej oblasti Horného Rakúska v Bad Schallerbach som sa zoznámila so ženou, ktorá ma upútala svojou charizmou, silou a odvahou zažívať každým dňom niečo nové a zmysluplné. Anna Schaffelhofer, primárka rehabilitačného centra pre pacientky s onkologickým ochorením, je žena naozaj na svojom mieste, plná energie, vždy pripravená pomôcť, poradiť a podporiť každého, kto to potrebuje.

O výnimočnej žene v liečebnom stredisku v Bad Schallerbach som sa chcela dozvedieť čo najviac, a preto som ju požiadala o pár minút z jej plného dňa. S úsmevom nielen prisľúbila stretnutie, ale svoj sľub aj splnila, a tak mi pri šálke čiernej kávy porozprávala svoj príbeh. Keďže za ním je nezvyčajná žena, rozhodla som sa podeliť o tento príbeh s čitateľmi Pohľadov, nemôžem si ho nechať iba pre seba.

Hippokrates

Fotografie: Mária Kolek

Primárka Anna Schaffelhofer v rozhovore s jednou z pacientok

Aké boli vaše lekárske začiatky, kde ste získavali praktické skúsenosti?

Narodila som sa na Orave, ktorá je výnimočná prírodnými krásami, ale zároveň drsná svojimi podmienkami na prežitie. Lekársku fakultu som ukončila v Olomouci v roku 1977. Počas štúdia som sa beznádejne zalúbila, a tak sa mi podarilo promovať už ako vydatej žene, so synom Patrikom. Ale ako láska prišla, tak aj odišla. U môjho manžela som nenašla ani pochopenie, ani porozumenie, naše manželstvo skončilo veľmi skoro. Po štúdiu som sa vrátila opäť na Oravu, kde som začala uplatňovať svoje teoretické skúsenosti v praxi ako internistka. Podmienky pre akademikov neboli ideálne, ale keďže práca ma naplňovala, venovala som sa svojmu lekárskemu poslaniu s plným nasadením, čo sa mi za podpory rodičov aj darilo. Od samého začiatku svojej praxe som venovala veľa času onkologickým problémom. V tom období liečba rakoviny bola naozaj v plienkach. Celoplošná schematická terapia, ktorú dostala každá pacientka alebo pacient, bez ohľadu na diagnózu, mi nijako nesedela a ani dávkovanie nebolo preskúmané, takže

za podpory a spolupráce svojho vtedajšieho šéfa sme prepracovali a napasovali liečbu podľa potreby. Výsledky ma motivovali a už na začiatku svojej lekárskej cesty som vedela, že chcem onkológiu a riešenie jej problémov spoznať bližšie. Avšak vtedy som ešte vôbec netušila, že mi život túto možnosť v plnej miere poskytne.

Ako ste sa ocitli v Rakúsku?

V roku 1985 som bola so svojou sestrou a s mojím synom na dovolenke v Juhoslávii. Tam som sa zoznámila s mužom, ktorý mi ukázal, že svet je krásny a dni sa dajú naplniť nielen prácou, ale aj láskou. Pár spoločných dovolenkových dní mu stačilo na to, aby sa zalúbil a prehodnotil svoj život samotára. Nasledovalo požiadanie o ruku a nepríjemný a nekonečný boj s úradmi a legislatívou. Veď tento až po uši zalúbený muž pochádzal z úplne iného sveta, z Rakúska, z mesta Linz. Ale ako sa hovorí, láska aj hory prenáša... A tak aj naša láska prekonala všetky štátne prekážky a nám sa podarilo po roku zosobašiť sa. Aj napriek tomu, že tento môj odchod z republiky bol

podľa Hippokrata

legálny, mala som strach, že svojich rodičov už nevidím. Našťastie sa tieto obavy nenaplnili. Takže v zime 1986 som sa vysťahovala plná očakávania a nádeje zo Slovenska do Rakúska.

A ako si spomínate na začiatky v novom domove?

Po odchode zo Slovenska som vôbec netušila, čo ma čaká. Ako prvú som sa vrhla na nostrifikovanie svojej profesie, čo sa mi vďaka mojej odhodlanosti a húževnatosti podarilo v pomerne krátkom čase. Nebolo to ľahké, veď všetky latinské výrazy, ktoré som už mala zafixované, som sa teraz musela učiť po nemecky. Nad knihami som trávila dvadnásť hodín denne, ale bolo to v podstate dobré, lebo mi to pomohlo na ďalšie časy. Chcela som, samozrejme, čo najskôr začať pracovať. Avšak nádej na získanie adekvátnej práce bola minimálna. Hľadala som možnosti pracovať aj v iných odvetviach, bolo to veľmi ponižujúce, dokonca som sa nevyhýbala ani upratovaniu, čo mi však s vysokoškolským diplomom nebolo umožnené. Až po troch rokoch som dostala ponuku na turnus, čo vlastne znamenalo, že som na jednom pracovisku pobudla 3-4 mesiace a išla som inde. Nakoniec sa mi podarilo získať prácu v zdravotnej poisťovni ako internistka, teda ako posudková lekárka. Aj napriek tomu, že som bola konečne zamestnaná, tento druh práce sa mi nepáčil. To totiž nebola žiadna medicína, bola to skôr detektívna práca, pri ktorej sa subjektívne posudzuje to, čo hovorí pacient, a porovnáva sa to s výsledkami, ktoré odkadeš prídu... Proste nepracovala som ako lekár. Snažila som sa správne posudzovať dané prípady, ale aj napriek mojej snahe bolo veľa prípadov, kde sa pacienti sťažovali, že „nejaká“ cudzinka rozhoduje o ich osude, o ich možnostiach a nárokoch. Bola som z toho smutná a okrem toho som nevidela žiadne výsledky svojej práce.

A potom prišiel zlom...

Áno, bolo to v roku 1998, keď v Bad Schallerbachu mali zavrieť liečebný dom, nakoľko nemal žiaden prameň liečivej vody, a tak tento objekt neobstál ako kúpeľný dom. Toto zariadenie by sa udržalo, iba ak by vykonávalo nejakú špecifickú činnosť. Vtedy som dostala od šéfkára ponuku, či som ochotná a schopná urobiť niečo pre onkológiu. Nakoľko mi bola táto problematika blízka, pristúpila som na túto alternatívu záchrany spomínaného zariadenia. Pár tipov som si priniesla z Nemecka a po dlhých hodinách strávených s tímom odborníkov, vrátane psychologičky, sme vytvorili exkluzívne

Bad Schallerbach

podmienky v tomto novom onkologickom zariadení. Dnes už s úsmevom spomínam na naše prvé pacientky, ktoré sa s nedôverou v očiach chceli otočiť a odísť, pretože vraj nemáme žiadne skúsenosti. Nakoniec však odchádzali spokojné a šťastné, že mohli u nás túto terapiu absolvovať. Odtedy sa každý deň stretávam so ženami, ktoré majú rovnaký problém a ja im rozumiem. Pred pár rokmi som sama veľmi vážne ochorela na rakovinu. Vtedy som sa pýtala, prečo to Boh dopustil!? Pomáham ľuďom, snažím sa zo všetkých síl

a toto mám za tú moju snahu??? Zrazu bolo veľa nezodpovedaných otázok a trpké rozčarovanie. Dnes som Bohu vďačná a šťastná, že som tým všetkým mohla prejsť, že mi doprial túto skúsenosť. Zažila som strach a blízkosť konca. Vďaka tomu chápem omnoho lepšie svoje pacientky, rozumiem im a presne viem, čo cítia. A na druhej strane ma pacientky vnímajú ako vzor, ako niekoho, kto tým prešiel, vie s tým žiť, niekoho, kto sa nevzdáva a vie s tým bojovať. Vidia, že život ide ďalej a že ho treba žiť naplno! ■

Slovo autorky rozhovoru na záver:

Ja sama som v tomto zariadení strávila pár týždňov a musím priznať, že aj napriek tomu, koľko strachu, neistoty a obáv je vidieť v očiach každej novej pacientky, pani doktorka Schaffelhofer – usmiata a prívetivá žena, vyžarujúca silu a odvahu, dodáva každej z nich nádej a zároveň svojím vlastným životným príbehom ukazuje cestu, ako ďalej. Každý, kto sa v tomto liečebnom stredisku stretol s pani primárkou Annou Schaffelhofer, hodnotil túto SLOVENKU veľmi pozitívne. Zakaždým som bola hrdá, že dokáže svojím postojom a charizmou motivovať toľko zlomených a zúfalých žien. Stretnúť takúto ženu je naozaj vzácnosť a určite jej patrí za všetky pacientky, ktorých priamo či nepriamo posunula ďalej, veľké: ĎAKUJEME!!! Zároveň pani primárke blahoželáme k významnému životnému jubileu, prajeme veľa osobných i pracovných úspechov, ale hlavne veľa, veľa zdravia!

Ingrid Fux

FARBA, ŠTÝL A IMAGE

Pozvánka na podujatie Farba, štýl a image oslovila mnohých návštevníkov RSKS. Je samozrejmé, že viac táto téma zaujala nežné pohlavie, ale na zložení divákov bolo vidieť, že ani mužom nie je ľahostajná.

Pani Petra Kargl, Slovenka, ktorá už niekoľko rokov žije vo Viedni, nám počas klubového večera 13.11.2012 rozpovedala krátky príbeh o jej prvých stretnutiach s textilnými materiálmi a magickou silou farieb na jej ceste za vysnívaným povoláním vo svete módy. Vďaka postupnému vzdelávaniu jej cesta viedla od jedného z najväčších módných domov vo Viedni k vlastným podnikateľským aktivitám v tejto oblasti, v ktorých pretavuje teoretické vedomosti a prakticky nadobudnuté skúsenosti do vlastných nápadov. A tak dnes táto sympatická mladá dáma poskytuje svoje služby

Praktické skúšanie farieb

do oblasti farebného a štýlového poradenstva. Dozvedeli sme sa, ako napríklad na človeka pôsobia farby okolo nás a ako možno účinky farebného spektra využiť v rôznych oblastiach nášho života a v neposlednom rade v šatníku pri výbere farieb, tvarov a doplnkov nášho oblečenia. Ako pôsobia farby na našu psychiku, aké posolstvo nimi vysielame okoliu.

Potešením pre dušu boli slová pani Kargl, že každý z nás je krásny. Dôležité je dať tejto krásy vyniknúť v plnej nádhere. Pri výbere oblečenia je dôležité brať do úvahy nielen farby, ktoré preferujeme a milujeme, ale aj to, ako korešpondujú s typom našej pokožky, farbou očí i vlasov. Vo farbách, ktoré nám ladia, môžeme zažiariť aj po prebdení noci. Naopak, stačí zvoliť len nesprávny odtieň farby, a už sa môžu potlačiť naše prednosti.

Petra Kargl počas názornej ukážky
Fotografie: Ingrid Fux

Preto je dôležité mať jasno v tom, ktorá farba komu pristane, lebo taká mu automaticky rozžiari oči i pleť. Náležitá farebná tónina zvýrazní charakter osobnosti a takto pomôže vyniknúť prirodzenej krásy, a aj zlepši komunikačné pôsobenie pri rôznych pracovných i spoločenských situáciách.

Keď poznáme naše najlepšie farby, rýchlejšie a lepšie sa rozhodneme pri výbere oblečenia v obchode. Takto ušetrený čas a peniaze môžeme investovať do ďalších činností. Niekoľko praktických ukážok pani Kargl nasmerovalo zúčastnené dámy a pánov na správny výber farebnej tóniny základného šatníka a ich ďalších kombinácií.

Dôležitú úlohu okrem farby zohráva aj štýl. Jeho správne rozpoznanie a uplatnenie v bežnom živote pomôže vyriešiť nejednu situáciu. Či už ide o jednorazové rozhodnutie „čo si dať na seba“ na večer do spoločnosti, alebo ako sa upraviť od pondelka do piatku

do práce, ale aj ako sa celkovým štýlom presadiť v živote, napr. pri hľadaní nového partnera alebo zamestnania. Tieto dosiaľ nevyužitú rezervy ponúkajú možnosti, ako si zvýšiť sebavedomie, príťažlivosť a sexepil a dosiahnuť pocit istoty v tom, čo máme práve na sebe. Oblečenie sa tým stáva našou druhou kožou a to je už len krôčik k osobnej príťažlivosti.

V prípade, že sa nám podarí zvládnuť toto umenie, vyhneme sa aj čo najmenším prehrskom na tomto poli. Dôležité je rozpoznať aj vhodné formy, ako tieto signály vyslať do nášho okolia a ako využiť prostriedky, aby boli pozitívne prijaté. Takto je možné jednoducho vyslať posolstvo o sebe, o tom, čo sa v nás skrýva. Dopracovať sa k jednoduchej harmónii nášho zovňajška a vnútrajška. A tak bude úspech zaručený.

Oblekame sa a zahalujeme vlastne preto, aby sme odhalili svoje vnútro. ■

Spolkové priestory zaplnili tentoraz hlavne (ale nielen) ženy

Jozef Macura

LORDI

V chladnom a sychravom počasí sa Viedeň utápala vo svetle vianočných výzdob a preplnených výkladov. V centre mesta sa pozvoľna presúvali zástupy turistov obdivujúcich tradičné viedenské vianočné trhy, ale aj ľudia náhliaci sa v zhone príprav najkrajších sviatkov roka. Aj taká bola vo Viedni sobota 15. decembra 2012.

Počas hry sa smiali nielen diváci, ale aj herci na scéne

Fotografie: Jozef Macura

Lord Jozef Vajda s našimi členkami...

vtipy stále na divákov platia. Samozrejme, zásluhu na tom majú herci Kramár, Šimun a Vajda s výrazným zmyslom pre humor.

Traja anglickí džentlmeni vznešeného pôvodu si krátia čas tým, že lámu ženské srdcia. Ako profesionáli sa veľmi netrápia pôvabom, vekom či rodinným stavom svojich „obetí“ a každý úspech či neúspech si dôkladne vyúčtujú v podobe čiernych a červených bodov. Nie každý úspech, ako čoskoro na vlastnej koži okúsia, možno považovať za víťazstvo. Nie celkom vydarený

večer na vidieckom sídle jedného z nich zblíži ich viac, ako by si kedy priali...

Inscenácia Lordi mala premiéru v Ateliéri Babylon Maroša Kramára. Oscar Wilde hru napísal ako odplatu prudrejšej spoločnosti za svoje dvojročné väznenie za sodomiu.

Po divadelnom predstavení mali diváci príležitosť stretnúť sa a porozprávať s hercami. Témou rozhovorov nebolo len predstavenie, ale dozvedeli sme sa aj niečo z ich súkromia, alebo čo bude nové v televíznych seriáloch, v ktorých účinkujú. ■

RSKS svojim členom a podporovateľom ponúkol možnosť, aby na chvíľu zabudli na predvianočný zhon v hľadisku divadla Freie Bühne.

Pozvánka na komediálnu hru Lordi v podaní bratislavského Ateliéru Babylon prišla v tom najlepšom čase.

Zárukou úspechu bolo hviezdne obsadenie slovenského divadelného neba. V hre si mohli diváci vychutnať skvelých hercov Maroša Kramára, Jozefa Vajdu a Petra Šimuna. Už názov inscenácie Lordi napovedá, že jej protagonisti rozohrajú vybrané humorné scény prostredníctvom roztopašných dialógov, ale aj úletov plných vulgarizmov a dvojzmyselných vtipov, ktoré ani po rokoch, keď hru Oscar Wilde napísal (1896), vôbec nestratili na aktuálnosti.

Hra vznikla na základe náhodne objavej korešpondencie v podkroví jedného z parížskych bytov. Konverzačná veselohra zaujme diváka viac slovnými hračkami ako iným divadelnými prostriedkami. Hoci sa časy od Wildových dní poriadne zmenili, niektoré

... a lordi Peter Šimun a Maroš Kramár v zákulisí po skončení predstavenia

SOLÚNSKÝCH BRATOV

Svätý Cyril a svätý Metod patria medzi najvýznamnejších misionárov kresťanstva. Ich pôsobenie na Veľkej Morave priamo alebo nepriamo ovplyvnilo cirkevno-kresťanskú kultúru celej východnej Európy. Pápež Ján Pavol II. vyhlásil 31. decembra 1980 solúnskych bratov spolu so svätým Benediktom za spolupatrónov Európy.

Kniežatstvá a ríše v 2. polovici 9. storočia

Zjednotenie kniežatstiev

V prvých desaťročiach 9. storočia sa skončil proces zjednocovania príbuzných slovanských kmeňov na našom území. Nad kmeňmi, osídľujúcimi pravý breh Moravy, panoval začiatkom 9. storočia knieža Mojmir I., nad slovenskými kmeňmi, usadenými v kotline rieky Nitry, vládol knieža Pribina. Bol prvým slovenským vládcom známym v histórii. V roku 833 sa panovník Moravského kniežatstva Mojmir I. zmocnil vlády nad Nitrianskym kniežatstvom, vyhnal Pribinu a zjednotil územie obidvoch kniežatstiev do jedného štátneho útvaru – Veľkej Moravy.

Rastislavov plán na vybudovanie nezávislej ríše

Keď sa po Mojmirovi dostal na čelo Veľkej Moravy roku 846 knieža Rastislav, rozhodol sa vybudovať samostatnú veľkomoravskú cirkevnú správu, nezávislú od bavorského biskupského úradu. Na území tvoriacom jadro tejto ríše, teda v povodí riek Moravy a Nitry, začalo sa šíriť kresťanstvo už okolo roku 800. Prvými misionármi na tomto území boli írsko-škótski mnísi a tiež nemeckí kňazi. O ich činnosti svedčí naše náboženské názvoslovie, v ktorom máme viac slov z latinčiny (kríž, kostol, kláštor) alebo z nemčiny (biskup, farár, žehnať), ako aj archeologické vykopávky chrámov spred polovice 9. storočia. Činnosť spomínaných misionárov však nepriniesla výrazné výsledky. Naši ľudia nerozumeli cudziemu jazyku a ešte väčšou prekážkou boli pre nich nepriaznivé vzťahy medzi Nemeckou ríšou a Moravským kniežatstvom, ktoré často vyúsťovali do sporov a vojen. Preto sa knieža Rastislav rozhodol získať misionárov, ktorí by neboli z Nemeckej ríše a hovorili by ľudu zrozumiteľným jazykom. V roku 861 vyslal Rastislav posolstvo k pápežovi Mikulášovi I. so žiadosťou, aby mu pápež poslal biskupa a misionárov znalých slovanského jazyka. Z Ríma však jeho prosbe nevyhoveli, preto sa obrátil so svojou požiadavkou do Carihradu na cisára Michala III.: „Keďže náš ľud pohanstvo odvrhol a kresťanského zákona sa drží a nemáme učiteľa takého, čo by nám v našej reči prvú vieru kresťanskú vysvetlil, aby aj iné kraje, keď to uvidia, nás napodobnili.“ Cisár Michal III. vyhovel tejto prosbe a v roku 863 vyslal zo Solúna na Veľkú Moravu bratov Konštantína a Metoda, ktorí dobre ovládali slovanskú reč. Pri ich činnosti im pomáhali ich žiaci Kliment, Sáva, Naum, Vavrinec a Angelár.

Zo života Konštantína a Metoda

Konštantín a Metod pochádzali z mesta Thessaloniky (Solún). Hoci mesto bolo grécke, v jeho okolí vtedy žili aj Slovania, a tak aj bratia ovládali tamojší starosloviensky jazyk. Ich otec, menom Lev, bol vysoký vojenský dôstojník. Matka sa volala Mária a mali spolu sedem detí, medzi ktorými Metod bol jeden z najstarších, narodil sa okolo roku 815, kým Konštantín bol najmladší, narodil sa roku 827. Bratia boli charakterovo a nadaním veľmi odlišní. Metod mal vyvinutý zmysel pre praktické veci, študoval právo a stal sa náčelníkom jednej z byzantských žúp, v ktorej žilo slovanské obyvateľstvo. V úrade pôsobil 10 rokov.

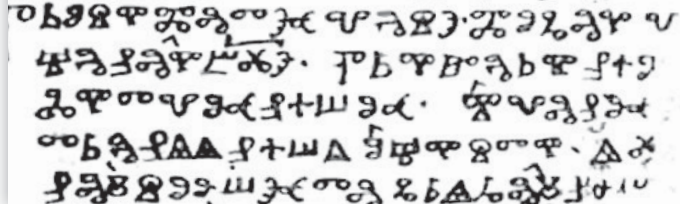
Svätý Cyril a svätý Metod

Konštantín Filozof

Konštantín mal mimoriadne nadanie na filozofiu a humanitné vedy. Po otcovej smrti ho vysoký cisársky úradník Theoktistos povolal do Carihradu, aby tam na cisárskej škole študoval spolu s budúcim cisárom Michalom III. V učení tak vynikal, že mu dali prídome „Filozof“. Okrem toho napredoval i v duchovnosti, zriekol sa pozemských vecí a za životný cieľ si vyvolil vynikať v poznaní Božej múdrosti. Najskôr bol vysvätený za diakona, potom za kňaza a ustanovili ho za tajomníka carihradského patriarchu. No vtedajší vysoký ceremoniál sa mu nepáčil, a preto sa utiahol na nejaký čas do samoty. Keď sa neskôr vrátil do Carihradu, cisár ho vymenoval za profesora na spomínanej cisárskej škole. Profesori tejto školy okrem vyučovania pôsobili ako cisárovi poradcovia pri vážnych rozhodnutiach.

Rok 855 priniesol veľkú zmenu v živote obidvoch bratov. Takzvaná „palácová revolúcia“ odstránila cisárovnú Theodoru a dosadila na trón mladého Michala III. Kancelára Theoktista, ochrancu bratov, zabil. Vládu prevzal cisár strýko Bardas. Konštantín a Metod sa nechceli zaplietť do politických rozbrojov, a preto sa zriekli svojho postavenia, zanechali verejný život a utiahli sa do samoty v jednom z kláštorov na hore Olymp. Tu sa venovali duchovnému životu. Metod ako skúsený administrátor sa stal v kláštore predstaveným. Keď sa situácia utišila a cisár vysielal posolstvo k Chazarom, ktorých dŕžava sa rozprestierala medzi Čiernym a Kaspickým morom, zavolať si Konštantína a Metoda a zaradil ich do tejto misie. Po návrate sa obidvaja bratia znova utiahli do kláštora na hore Olymp. No nie nadhlo. V roku 862 prišla do Carihradu žiadosť moravského kniežaťa Rastislava. Prv než sa bratia vydali na cestu, Konštantín zostavil písmo hlaholiku a začal prekladať do staroslovienskej reči najpotrebnejšie sväté knihy, začínajúc Evanjeliom svätého Jána: „Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a Bohom bolo Slovo.“ Toto sú prvé slová napísané v staroslovienskej reči. Solúnski bratia a ich pomocníci sa po príchode na Veľkú Moravu dali hneď

Text napísaný
hlaholikou

NA VEĽKÚ MORAVU

do práce. Činnosť byzantskej misie sa stretávala s neobyčajnými sympatiami zvlášť u nižších vrstiev obyvateľstva. Na druhej strane vyvolávala žiarlivosť franských duchovných. Konštantín a Metod sa preto v roku 867 vybrali do Ríma, aby obránili liturgiu v reči ľudu a získali od pápeža Hadriána II. súhlas na jej vykonávanie v starosloviencine. Zároveň chceli požiadať o vysviacku nových učeníkov na kňazov a vysvetliť svoju činnosť na Veľkej Morave s vyznaním pravovernosti a oddanosti rímskej cirkvi. Pápež Hadrián II. po preskúmaní textov schválil bohoslužobné knihy a biblické texty v staroslovienskom jazyku. Konštantín vstúpil v Ríme do jedného z gréckych kláštorov a prijal meno Cyril. Zomrel v Ríme 14. februára 869 a bol pochovaný v Bazilike svätého Klimenta.

Arcibiskup a pápežský legát

Po Cyrilovej smrti bol Metod vymenovaný za arcibiskupa pre novo-zriadenú veľkomoravskú cirkevnú provinciu. Vysvätil ho pápež Hadrián II. Keď odchádzal, pápež mu dal list adresovaný veľkomoravským kniežatám. V ňom oznamuje, že im posielajú Metoda ako arcibiskupa a pápežského legáta aj pre ostatné slovanské národy, že potvrdil starosloviensku reč v bohoslužbe a hrozí cirkevnými trestami tým, čo by sa opovážili protiľúť týmto rozhodnutiam. Cestou z Ríma Metoda a jeho učeníkov dali zajať nemeckí biskupi a odviekli ich do zajatia do Bavorska. Tam strávil Metod tri roky, kým ho na zákrok nového pápeža Jána VIII. prepustili. V roku 873 sa vrátil na Veľkú Moravu. Tu však už nevládol knieža Rastislav, ale kráľ Svätopluk. Sprvu ho aj on prijal s poctami, ale neskôr sa jeden druhému začali odcudzovať. Metodovi učeníci neskôršie zaznamenali, že Metod vyčítal Svätoplukovi jeho mravné poklesky. A tak sa stalo, že Svätopluk dovolil znova návrat nemeckých kňazov. Najznámejší z nich je Viching, ktorý bol zrejme Svätoplukovým poradcom. Roku 879 spoločne obžalovali Metoda u pápeža, že nepodáva správne učenie a že bohoslužby koná v staroslovienskom jazyku. Na pápežov rozkaz sa Metod roku 880 znovu vydal na cestu do Ríma. Tu bol z obžalôb ospravedlnený a pápež Ján VIII. mu dal významnú bulu *Industriae tuae*. V nej znova potvrdil Metoda za arcibiskupa, potvrdil aj používanie staroslovienskej reči v bohoslužbe, ale na Svätoplukovu žiadosť ustanovil a vysvätil za biskupa do Nitry práve Metodovho odporcu Vichinga.

Metod sa síce vrátil na Veľkú Moravu, ale mal veľké ťažkosti. Napriek tomu tu účinkoval až do smrti, ba začal šíriť kresťanstvo aj u Čechov a Poliakov. V posledných rokoch života ešte pokračoval v prekladoch Svätého písma a bohoslužobných kníh. Zomrel 6. apríla 885.

Pápež Hadrián II. povolil používanie slovanského jazyka pri bohoslužbách

Osud žiakov

Po Metodovej smrti Viching dosiahol, že ho pápež Štefan V. ustanovil za administrátora Veľkomoravského biskupstva. Tým bol osud cyrilo-metodskej misie spečatený. Boli vyhnaní všetci tí Metodovi prívrženci, ktorí neboli ochotní zrieknuť sa používania slovienskej liturgie. Mnohí ušli sami, niektorých zajali a potom predali do otroctva. Časť z nich sa uchýlila do Čiech, iní do Poľska, ale najviac ich odišlo do Bulharska. Medzi nimi boli Kliment, Naum, Angelár, Sáva a iní. Tam pokračovali v cyrilo-metodskom diele. Po čase sa odtiaľ byzantsko-slovanské kresťanstvo rozšírilo do Kyjevskej Rusi k predkom dnešných Bielorusov, Rusov a Ukrajincov.

Hlaholika

Hlaholika alebo hlaholské písmo je dnes už nepoužívané prvé písmo Slovanov. Neskôr sa z nej vyvinula cyrilika a azbuka. Tvorilo základ kultúry a vzdelanosti Veľkej Moravy a veľkomoravského učilišťa. Historicky sa potom najdlhšie udržalo v Chorvátsku. Vytvoril ho Konštantín zo Solúna. Sám pápež pri schvaľovaní slovanského písma neskôr hovorí: „Schvaľujeme písmo vytvorené Konštantínom“ okolo roku 862 na účely svojej misie na Veľkej Morave ako písmo na zápis staroslovienciny.

Zápis zachovaný v hlaholike z ostrova Krk v Chorvátsku

Hlaholika je prvý grafický systém slovanských jazykov, ktorý presne odzrkadľuje všetky ich fonetické zvláštnosti. Obsahuje znaky hlások (napríklad: Ž, Č, Š, nosovky), ktoré v latinskej a gréckej abecede chýbajú, a preto sú tieto cudzie grafické systémy nevhodné na zapisovanie slovanskej reči. Písmo malo v závislosti od verzie okolo 40 znakov (pôvodná veľkomoravská abeceda mala 38 znakov). Vzniklo z 24 písmen minuskulnej gréckej abecedy a 14 znakov neznámeho písma – pravdepodobne orientálneho pôvodu, t. j. hebrejskej a samariánskej abecedy. Neskôr mala hlaholika dve verzie: okrúhlu (pôvodnú) a hranatú (neskoršiu). Zaujímavosťou je, že ku každému písmenu bolo priradené číslo, čiže išlo o aj o prvú slovanskú číselnú sústavu. Písmeno pre zvuk „dz“ (= číslo 8) je príkladom písmena utvoreného špeciálne pre nárečia staroslovienciny používanéj na Veľkej Morave, pretože v tom čase vo vlastnej starosloviencine – macedónskom dialekte Solúna takýto zvuk neexistoval. Po vyhnaní Metodových žiakov z Veľkej Moravy v roku 885 – 886 ju na území dnešného Slovenska nahradilo latinské písmo a hlaholika sa dostala do Chorvátska a Bulharska, odtiaľ potom dočasne a čiastočne do Čiech a Vislanska (na území dnešného Poľska so strediskom Krakov) a na dlhšiu dobu popri cyrilike do Srbska i Ruska. Od 10. storočia ju začala nahradzovať cyrilika. ■

Spracované podľa: <http://referaty.aktuality.sk/misia-solunskych-bratov-na-velkej-morave/referat-17244>
<http://sk.wikipedia.org/>
ONDRUŠ, R.: Blízki Bohu i ľuďom. Tatran Bratislava

Juraj Šebo

Je rodený Bratislavčan (ročník 1943), vysokú školu vyštudoval v Žiline a ako mnohí príslušníci jeho generácie ani on neodolal bigbítu, dokonca bol členom niekoľkých kapiel. Písaniu a návratom do histórie sa upísal až tri desaťročia po smrti svojho idolu – Elvise Presleyho. Témou jeho spomienkových kníh však nie je len bigbít a jeho ďalšie koníčky, beh na lyžiach a plávanie, ale tie najvšeobecnejšie reálie, ktoré sprevádzali každodenný život ľudí na Slovensku či vo vtedajšom Československu. Každé desaťročie malo svoje špecifiká, ktoré sa vyvinuli pretransformovaním „veľkej politiky“ do všedného života. Objavnosť kníh Juraja Šeba spočíva práve v jeho pohľade na tieto fenomény jednotlivých historických epoch, na ktoré mnohí už dávno zabudli. V roku 2011 získal cenu kritiky Zlaté pero za knihu Budovateľské 50. roky. Je na dôchodku a žije v Devínskej Novej Vsi. Po dekádach pripomína pamätníkom, čím žili, čo napĺňalo ich krátkodobé sny, aj to, čo tvorilo kulisy ich obyčajných dní. Tak sa postupne v jeho knihách ako vo filmovom žurnále premietajú:

ZLATÉ 60. ROKY (Marenčin PT 2008)

Priniesli závan slobody a nádeje, ktorú potom brutálne potlačili sovietske tanky a doničil normalizačný komunizmus. Ako spomína Milan Lasica: „Šesťdesiate roky boli lepšie ako päťdesiate a lepšie ako sedemdesiate - to je moja charakteristika 60. rokov. V roku 1967 ma najviac ovplyvnilo, že som si kúpil Fiat 600 D. Na to, že som nikdy predtým žiadne auto nemal, to bolo dobré auto. Vtedy leteli Beatles - je jasné, že to počúval každý, tomu sa nedalo uniknúť. Pokiaľ ide o módu tohto obdobia, nosili sa úžasné košele, ktoré nebolo treba žehliť - len sa vyvesili na vešiak a uschli. Volali sa dederónové lebo boli z DDR. To bol posledný výkrik módy z východného Nemecka.“

NORMÁLNE 70. ROKY (Marenčin PT 2009)

Pre mnohých boli obdobím beznádeje. Začali sme sa uzatvárať pred svetom a v súkromí sme trpeli sklamaním z nenaplnených ideálov. Život sa spomalil. Práca, krčma, cez víkend chata

Fotografie: archív Juraja Šeba

Spisovateľ a kronikár našej minulosti Juraj Šebo

Dado Nagy

V HLAVE SOM MAL ROKENROL

Juraj Šebo sa na Slovensku stal erbovým kronikárom posledných desaťročí našej minulosti. Jeho knihy sú akoby rodinnými albumami. Keď si v nich listujú tí, ktorí zaznamenané udalosti prežili, vynoria sa im spomienky na mnohé, možno už zabudnuté detaily, obnovia si atmosféru výnimočných okamihov, ale aj celkom banálne veci ako „céčka“ či chuť nedostupných pomarančov alebo hudbu zo zle vyladeného Rádia Luxemburg. Tí, ktorí sa narodili do novej éry slobody a nového tisícročia, možno vďaka týmto kronikám lepšie pochopia postoje a zmýšľanie svojich rodičov a prarodičov.

S Jurajom Šebom sa členovia RSKS môžu osobne zoznámiť v rámci Literárneho večera 18. apríla o 19.00 hod. Autora a jeho knihy predstaví Dado Nagy.

Aký bol hlavný impulz, že si začal so systematickým mapovaním dekád našej minulosti?

Asi to, že podobný druh literatúry, ktorý opisuje naše minidejiny z pohľadu obyčajného smrteľníka, tu chýbal. Moje knihy nie sú o politike, ani o veľkých historických udalostiach... Nemali by mať nič spoločné s nezdravou nostalgiou. Nostalgia, vyvýšená na stupeň duševnej choroby, to nie je môj prípad. Zistil som, že najlepšie myšlienky mi napadajú v čase od 19.00 do 19.30, čo je čas, keď RTVS vysiela spravodajstvo. Bude to asi obranný reflex, ktorý mi týmto nenápadne dáva najavo, že lepšie je venovať sa vlastnej tvorbe, ako sledovať televízne noviny.

Čo si sa vďaka svojmu písaniu o sebe a o minulosti dozvedel?

O sebe som vedel všetko, a som rád že som sa o minulosť z môjho pohľadu mohol podeliť s ostatnými. Najviac si vážim reakcie mladej generácie. Nedávno som dostal mail od neznámeho mladíka, ktorý mi písal, že po prečítaní mojej knihy Zlaté 60. roky by rád žil v tej dobe. Ja si myslím, že každá doba má svoje čaro. Aj tá dnešná. Našou výhodou bolo, že sme mali proti komu bojovať. To prináša mnoho inšpirácií, potrebu veci trochu kamuflovať, stále sme niečo vymýšľali, ako dobehnúť vrchnosť. Dnešná doba, keď rozum zdrazil a odvaha zlacnela, takýmto trendom príliš nepraje.

Ako zbieraš témy, zhromažďuješ informácie, objavuješ ľudí do svojich kníh?

Mám svoje podklady, poznámky a fotografie z minulosti, takže to nie je príliš časovo náročné. Podľa mňa písanie je triedenie toho, čo človek zažil, videl, počul. Keď píšete, potrebujete škatulky na triedenie týchto zážitkov, spomienok a myšlienok. Pri písaní potrebujete tú správnu škatuľku v pravú chvíľu vytiahnuť. Neskôr vkladám škatuľku do iných škatuliek, až prídem na koreň vecí. Slovom, je to celé o škatuliach...

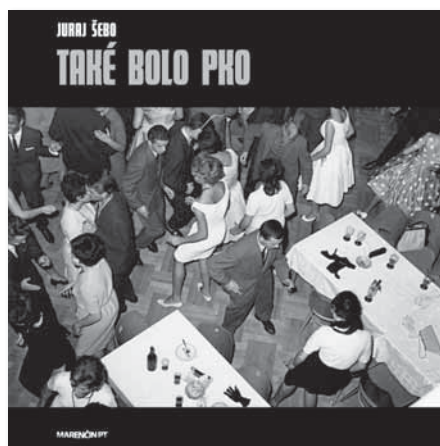
Do akej miery je pre teba ako muzikanta a člena bigbítovej generácie dôležité zmapovanie tejto etapy tvojho života a našich kultúrnych dejín?

Som odchovanec Elvise Presleyho a rokenrolu. V tom čase rozhlas nevysielal veľa takej muziky, väčšinou len budovateľské piesne. Počúvali sme viedenský rozhlas, tam bola relácia Autofahrer unterwegs a vždy ako poslednú skladbu dali nejaký rokenrol. Na ten som vždy čakal, ten bol asi o jednej a mne sa o štvrti na dve začínala škola. Čiže som stíhal ten rokenrol a už som utekal do školy. V hlave som mal rokenrol – a počúval som o úspechoch krajiny sovieta. Pioniersku šatku som čoskoro vymenil za gitaru. Mali sme aj skupinu s názvom Zapalovač. Svoju kariéru sme skončili, keď sme na školskej slávnosti pri príležitosti VOSR (Veľká

októbrová socialistická revolúcia) zahrli skladbu s mojím textom, kde sme nabádali k zapáleniu školy. Boli to zážitky, ktoré stáli za to, aby boli literárne spracované.

S akými ambíciami si šiel do písania spomienkovej knihy Také bolo PKO?

História PKO predstavuje príbeh o podivných cestách kultúry na Slovensku a pripomína nám známu pravdu, že doba si nevyberá, do akej nádoby naleje svoj obsah. Nie som zástancom nostalgického spomínania na mladé časy prežité v PKO, ktoré bolo chrámom kultúry celého Slovenska do poslednej chvíle svojho fungovania. Národ, ktorý si búra svoje vlastné chrámy, nemá príliš veľkú budúcnosť. Moje najkrajšie spomienky sú asi na balenie dievčat. Múry PKO sú však nasiaknuté aj vystúpením

najznámejších umelcov, spevákov, skupín posledných päťdesiatich rokov. Má právo na život... To všetko bolo potrebné zachovať pre budúce generácie.

Okrem spomienkovej literatúry si sa pokúšal preraziť, hoci pod pseudonymom, aj ako autor beletrie. Prečo?

Asi preto, aby som si vyskúšal aj iný žáner. A chcel som si trochu vystreliť zo seba a z toho, čo sa deje okolo nás.

Na čom momentálne pracuješ?

Dokončil som knihu o Budmericiach. Je to podobný prípad ako PKO. Niekomu sa zapáčil kaštieľ, chcel by ho privatizovať. Pritom slúžil ako dom spisovateľov, kde vznikli niektoré vrcholné diela slovenskej literatúry. Toto miesto navštívili svetoznáme osobnosti, ako Sartre, Erenburg, Gerard Philipe, Hrabal a mnohí ďalší. Zaslúži si našu pozornosť.

Kaštieľ v Budmericiach

alebo záhradka. 70. roky mali nové modly: Sex pistols, Black Sabbath, Doors, ABBA, u nás Varga, Ursiny, Elán, Marika Gombitová, Modus, Karol Duchoň a ďalší. Rusi s Američanmi podpísali dohody o odzbrojení v Helsinkách, vo Vatikáne zvolili nového pápeža, o Charte 77 sa dozvedáme, až keď Gott a Pilarová podpísali Antichartu, počujeme Slobodnú Európu. Deti vyrastali v panelákoch a vedia, že v škole nemajú hovoriť to, čo počuli doma. Reálne sa pracovalo iba na fuškách a všade sa kradlo. Mladí mali nové priority: plagát z Brava, nahrávky z burzy, rifle z Tuzexu za bony od veksláka, počúvali Rádio Ö3 a na koncerty chodili do Budapešti. 60 km vzdialená Viedeň bola ďalej ako Ulanbátar. Namiesto socializmu s ľudskou tvárou tu bol „socializmus plného taniera“. Začalo fungovať RVHP (Radujme sa, Veselme sa..., H...o máme, Podelme sa!).

TAKÉ BOLO PKO
(Marenčin PT 2010)

Bratislavská lýra, Džezové dni, koncerty, Dunajský pohár, Incheba, Flóra, divadlá, tradičné aj netradičné plesy a bály, tanečné večierky, venčeky, stužkové, beanie, súťaže v spoločenskom tanci, šachové turnaje, hvezdársky krúžok a množstvo iných spoločenských podujatí je úzko spätých s PKO. V týchto priestoroch vznikala slovenská populárna hudba, mnohí speváci, speváčky a skupiny začínali práve tu. Vypredať koncert v PKO bolo snom pre každého. Po vyše polstoročí je PKO – Park kultúry a oddychu – odsúdený na zbúranie.

REÁLNE 80. ROKY
(Marenčin PT 2010)

Málokto ešte do polovice 80. rokov veril v zmenu. Niečo však viselo vo vzduchu. Starú garnitúru v Kremli vystriedal Gorbačov, na Západe Reagan s Thatcherovou pritvrdili, pápež Ján Pavol II. prinášal nádej nielen veriacim.

SLOBODNÉ 90. ROKY
(Marenčin PT 2011)

Socializmus sa skončil. Po Novembri '89 sme zrazu mohli bez problémov cestovať do zahraničia, protestovať na uliciach, pozrieť si filmy či kúpiť knihy označované ako trezorové alebo zakázané. Emigranti mohli po rokoch

TIE ROKY ŠTYRIDSIATE...

Od roku nula, teda od roku 1940, počítame už pomaly piatu generáciu. Z pohľadu ľudského života je to vlastne pravek. Žiadna z týchto po sebe idúcich generácií to nemala jednoduché. Ani tá moja, ktorá zažila začiatok tejto doby. Bola to zložitá doba. Spriahnutie s fašistickým Nemeckom, neskôr príklon ku komunistickému Rusku niektorí považujú za „kliatbu dejín“, prípadne „hriechy otcov“, iní ho považujú za obdobie rozkvetu. Dúfam, že táto moja kniha nebude zle pochopená. Nechcel som oslavovať ani hanobiť dobu, o ktorej píšem. Dokonca ani vojnový Slovenský štát, voči ktorému mám určité výhrady, ani kapitalizmus, ktorý dnes prežívam na vlastnej koži, ani sionizmus, dokonca ani fašizmus a komunizmus. Určite by si všetky tieto -izmy zaslúžili kritický pohľad historikov, ale to nie je moja parketa. Moja kniha nie je ničím viac, ako pokusom opísať dobu, v ktorej omylné ľudské charaktery tancujú zložitý a niekedy aj nepochopiteľný tanec svojho života. Opísať dobu bronzovú a uviesť zamestnanie charakteristické pre

túto dobu, by som si netrúfal. Ale opísať 40. roky, to by som mal zvládnuť. Pravdepodobne každému napadne, ako si pamätám na udalosti a príhody spred 60 rokov, ktoré som zažíval ako dieťa. Opísať všetky tie zážitky a pocity tejto doby len z pohľadu detského veku by asi nestačilo. Pomohol som si spomienkami mojich blízkych, ak by sa mýlili, za ich chyby nezodpovedám. Hrabal som sa aj v novinách a časopisoch tej doby. Ak by túto metódu niekto použil o takých 60 – 70 rokov a hrabal sa v tých dnešných časopisoch, nechcem dopredu domýšľavo predvídať verdikt dejín, ale neviem, či okrem pohrôm a celebritných starostí by tam niečo našiel.

Nebudem čitateľa detailne dopredu unavovať opisom, čo všetko bude nasledovať. Som presvedčený, že to vyplynie celkom zrozumiteľne z ďalších kapitol tejto knihy. Stále však platí starý známy bonmot, že teória je šedivá, strom praxe je zelený. Beriem do ruky dobovú tlač, staré zožltnuté fotografie, ohmatané zápisky mojich blízkych, a dám sa rovno do rozprávania.

80. ROKY

Po päťdesiatych rokoch, plných teroru, prišli nádejné 60. roky, po ktorých nastali sedemdesiate roky plné pookupačnej stagnácie. Prišli roky osemdesiate. Teror 50. rokov bol už minulosťou, hoci na hraniciach sa stále strieľalo. Na začiatku nič nevyzeralo, že koncom dekády dôjde k väčším zmenám, podobne to bolo aj na začiatku 60. rokov. Nič nenasvedčovalo tomu, že ich koniec priniesie v celej spoločnosti zásadný zvrät. Ešte do polovice osemdesiatych rokov sa režim zdal byť zabetónovaný na večnosť. V roku 1987 sme v práci mali besedu

o SNP za prítomnosti „súdruhov z patronátnej jednotky ľudových milícií“, bývalých partizánov. Súdiatec podľa reči zaslúžilého milicionára som mal pocit, že režim je tu naveky. Vyrastali sme na rituáloch osláv fyzickej práce, na rokmi pestovanej animozite robotníka voči intelektuálovi, na adrovaní „pokroku“, na neustálom zdôrazňovaní úspechov našej dediny a postupného „vyrovnávania rozdielov medzi mestom a vidiekom“. V práci to vyzeralo tak, že na dedinách sa stavali paneláky a v mestách na sídliskách bol bordel ako v kravíne.

znovu navštíviť svoju vlasť. Mnohí ľudia sa chopili šance a začali podnikať či pôsobiť v politike. Národ sa rozdelil na úspešných a menej úspešných. Luxusné auto sa stalo znakom úspešnosti. Nastalo trhové hospodárstvo, liberalizácia cien a uťahovanie opaskov. Idolmi doby boli hviezdy seriálu Beverly Hills – Brandon a Brenda, bola to éra kriklavých farieb, sympatických mladých ľudí z televíznych obrazoviek, ktorí sa nám snažili predáť „WS krouhač“, éra pevných liniek a mikín obviazaných okolo pása. Desaťročie nádeje, polarizácie a gýču.

BUDOVATEĽSKÉ 50. ROKY

(Ikar 2010)

Nádej povojnovej obnovy, vnútený optimizmus na pozadí vykonštruovaných súdnych procesov – toto traumatizujúce obdobie, hoci ešte ako školák, prežíval Juraj Šebo intenzívne. Dodnes, keď počuje sirény sanitky, chaoticky hľadá najbližší kryt.

O SOCIALISMU S LÁSKOU

(NOXI 2011)

Ako občan Československa prežil Juraj Šebo 50. a 60. roky čiastočne v Prahe, a tak celkom prirodzene časť jeho spomienok vyšla po česky. Čitateľom sprítomní atmosféru typických „hospod“, prechádzky po Starom Meste, kúpanie vo Vltave a v zime korčuľovanie na nej, pripomenie rozhlasové nedelňé rána, sovietske filmy, orchester Karla Vlacha aj latinskoamerické rytmy Kučerovcov.

TURBO MILÉNIUM

(Marenčin PT 2012)

Búrlivé oslavy milénia vyústili do zrútenia Dvojčiek a triedneho nepriateľa vystriedali teroristi. Všetko sa deje rýchlejšie, nástojčivejšie, každý rok priniesol stovky nových modelov áut, technických hračiek, „chytrých“ telefónov, iPodov, iPhoneov, tabletov, reklám, filmov, seriálov, škandálov, pesničiek, liekov či objavov. Čoraz viac času trávim na Facebooku a Twitteri. Zomiera pápež Ján Pavol II. a do Bieleho domu neočakávané nastupuje prvý Afroameričan Barack Obama. Slovensko vstúpilo do EÚ a NATO, do schengenskej zóny a do eurozóny a úspešne zakotvilo v západnej civilizácii.

internetový zdroj: <http://www.martinus.sk/knihy/autor/Juraj-Sebo/>

Našťastie tu boli pracovné soboty, keď sa raz začas urobil poriadok. V pravidelných intervaloch uskutočňovali orgiastické oslavy „fyzickej dokonalosti nášho ľudu“ v podobe spartakiád a iných masových vystúpení. Na prvý pohľad sa zdalo, že sa nič nedeje. Všade vládla šed', nuda a apatia. Tieto tri slová asi najlepšie charakterizujú osemdesiate roky minulého storočia. Normalizačné čistky sa skončili, ale tomu, že systém možno reformovať, už neverili ani tí najväčší optimisti (ja áno). Vyzeralo to, že režim je tu for ever. V tejto čudnej dobe však vznikali umelecké diela, na ktoré môžeme byť dodnes hrdí. Samozrejme, zväčša mimo oficiálnych štruktúr. Okrem toho, pre generáciu dnešných štyridsiatnikov sú to roky, keď boli mladí. A keď sú ľudia mladí, zvyknú byť aj šťastní. O to viac, ak vo vzduchu cítia prísľub zmeny. Pre oportunistov, ktorí aj po roku 1968 vstupovali do komunistckej strany, znamenala stranická knižka možnosť urobiť kariéru. Na svojej prispôsobivosti si založili živnosť a stúpali hore. Hĺstka disidentov žijúca pod neustálym dohľadom ŠtB tvorila ostrovčeky pozitívnej deviácie, no už len v porovnaní s Českom to bola kvapôčka v mori. Pre drvivú väčšinu

Ľudia sa utiekali do súkromia svojich bytov, záhrad a chalúp. Jedine tam si mohli slobodne povedať, čo si naozaj myslia. Naučili sa, čo majú hovoriť na verejnosti a čo si ponechať pre okruh svojich najbližších. Na Slovensku sa ľudy začali pomaly hýbať po roku 1985, keď sa v Sovietskom zväze po smrti troch starcov na čele krajiny dostal k moci „mladík“ iba 54-ročný Michail Gorbačov a začalo sa obdobie zvané perestrojka. Paradoxne, bola to doba, keď najliberálnejšie myšlienky prichádzali zo Sovietskeho zväzu a naše vedenie sa len útrpne prizeralo, aké nové huncúctva prídu z Moskvy. Na časopisy ako Literaturnaja gazeta alebo Týždenník aktualít sa stálo v rade ako na Burdu. Boli oveľa progresívnejšie než ktorékoľvek noviny u nás.

Pracovná morálka postupne upadala. Sprofanovené hnutie BSP to nedokázalo vytrhnúť. Aj na prvomájových sprievodoch bolo badať upadajúcu morálku. Nejako sa to vytrhlo vrchnosti z rúk. Glasnosť v našich podmienkach znamenala, že účasť v prvomájovom sprievode už nebola príliš sledovaná. Náš podnik, ktorý mal niekoľ-

spoločnosti sa zastaviť nedá. Do Auróry začalo zatekať... Perestrojka a glasnosť nedávali mnohým súdruhom spať..

Každý správny chalan chcel mať bicykel Favorit či skladačku Esku. Favorit patrili medzi moje nesplnené detské sny, tak som ho kúpil aspoň synovi. Tí menej nároční sa preháňali na BMX, RMX či na Sobi 20, na ktorých si vypletali vidlice tenučkými drôtkami a rôznofarebnými bužírkami, alebo prichytili kúsok téglíka tak, aby trením o ne vydával rapotavý zvuk. Starší zas holdovali Babetám a tí najväčší frajeri mali Simsony, Jawy alebo MZ, pokiaľ sa k nim dostali. Väčšinu vykúpili Vietnamci.. Dospelí túžili po novom aute značky Favorit. Všetko sa začalo ako veľké tajomstvo. V telke každú chvíľu ukázali časť z novonavrhaného auta československej výroby. Bola to veľká sláva, občania sa mohli tešiť, pretože dizajn sa mal údajne vyrovnávať vozidlám imperialistickej výroby, navrhol ho známy taliansky karosár Bertone. Typy áut, ktoré brádzili cesty a necesty našej milovanej vlasti, sa totiž dali spočítať na prstoch oboch rúk. Nové vozidlo šťastlivci prvýkrát videli roku 1987 na veľtrhu v Brne a o rok neskôr sa dostalo do predaja. Boli naň poradovníky, ale určite fungoval aj iný spôsob. (Zelené papieriky vo vypasenej obálke). Taxa bola 5 000 korún.

Ďalším zázrakom bola Rubikova kocka – kto ju nemal, bol nikto. Tento hlavolam si získal deti aj dospelých snád' všetkých vtedajších socialistických krajín. Dalo sa aj švindľovať, kocku kompletne rozobrať a potom podľa farieb poskladať, alebo poprelepovať farebné nálepky. Prvý spôsob sa mi podaril iba raz, kocka po zmontovaní zostala nejaká dengľavá. Druhý spôsob nebol príliš praktický, hlavolam bol potom lepkavý a nálepky po čase odpadli. A skladať celú čiernu kocku na to, aby bola celá čierna, bolo nanič.

Obrovským fenoménom osemdesiatych rokov boli céčka – rôznofarebné umelehotmotné písienka, pôvodne vymyslené na závesy. Odtiaľ vznikla aj hláška: Zatváraj dvere, čo máte doma céčka? Kto ich začal prvý zbierať, to sa zrejme už nikdy nezistí, ale davová psychóza, ktorá vypukla, bola naozaj obdivuhodná. Z dovedty nenápadných „súčiastok“ sa zrazu stalo akési detské platidlo. Jednotlivé farby mali rozdielne ceny a kto mal fosforeskujúce alebo so vzduchovou bublinkou, bol boháč. Niektorí nosili do školy niekoľkokometrové reťazy, čím sa automaticky zaraďovali medzi céčkovú šľachtu. Zahanbiť sa nedal ani vtedajší popový kráľ Michal David a z rádia sa čoskoro rozliehala jeho pesnička Céčka, sbírá céčka. Výrobcovia zareagovali promptne. V obchodoch sa sem-tam objavili áčka, béčka, déčka či géčka. Malo to však jedinú chybu krásy: nebolo ich dostať. Zohnať už len samotné céčka bol výkon.

Hudba sa počúvala na kazetových magnetofónoch. Dvojčky bol stereo kazetať (na kazety) – nie jedna z budov WTC, ako by sa na prvý pohľad zdalo. ■

Autor rozhovoru Dado Nagy (vľavo) pri prezentácii kníh Juraja Šeba

obyvateľstva žijúcu v tzv. sivej zóne predstavoval život v socialistickom Československu neustále hľadanie kompromisu s režimom. Na jednej strane ho ľudia nenávideli, no na strane druhej milovali, lebo svojich občanov korumpoval sociálnymi výhodami. Na rozdiel od Rumunov, Poliakov, ktorých obchody zivali prázdnotou, ľudia v bývalom Československu nemali veľa dôvodov na odpor. Na ideách abstraktnej slobody a ľudskej dôstojnosti si zakladala iba hĺstka disidentov. Jeden z najrigidnejších režimov východného bloku mal azda najposlušnejších občanov z celého socialistického tábora.

kotisíc zamestnancov, dokázal zlanáriť do sprievodu len okolo 200 ľudí. Proste prúser. Vyriešilo sa to elegantne. Stačilo prejsť, mávať, kričať heslá pred papalášmi a potom za tribúnou behom sa zaradiť znova a kričať, mávať... Túto procedúru sme si zopakovali päťkrát...

Bolo to zvláštne obdobie, ktoré by sa dalo rozdeliť na dve časti. Prvá polovica bola veľmi podobná normalizačným sedemdesiatym rokom. Vo svete vrcholila studená vojna. V druhej polovici začalo obdobie „odmäku“. Druhá polovica 80. rokov niesla so sebou znamenia, že vývoj

Ingrid Žalneva

Pozitívne soirée

„Pozitívne myslenie nie je všeliekom na všetky ťažkosti a problémy, ale úžasne sa s ním žije.“

S týmto životným krédom predstúpil 24. januára 2013 pred publikum v Rakúsko-slovenskom kultúrnom spolku zakladateľ Medzinárodného centra pozitívneho myslenia v Banskej Bystrici a predseda tohto združenia Dr. Jozef Čuha.

Vo svojom zaujímavom rozprávaní sa nám pokúsil objasniť vzťah medzi pozitívnym myslením a kvalitou nášho každodenného života. Kedže sa domnievame, že táto téma je zaujímavá aj pre čitateľov Pohľadov, položili sme pánovi Čuhovi niekoľko otázok.

Fotografie: Ingrid Fux

V logu vášho združenia používate motýľa. Prečo?

Keď sme zakladali naše združenie, jednou z otázok bolo aj to, ako sa budeme prezentovať na verejnosti. Označenie „medzinárodné“ do názvu sme si dali, lebo sme mali a máme ambíciu zakladať pobočky, čiže kluby nášho združenia aj za hranicami Slovenska. Zatiaľ sa nám to darí len v Českej republike, ale vzhľadom na to, že prvú akciu sme mali tu na pôde Viedne, nádejame sa, že to niekoho osloví a snáď klub pozitívneho myslenia bude aj v Rakúsku. Logo motýľa ako druhý znak prezentácie na verejnosti sme si zvolili preto, lebo odzrkadľuje enormné úsilie, ktoré sprevádza jeho narodenie, čiže vykuklenie. Je to symbol úsilia potrebného na to, aby sa zo „škaradej“ húsenice nakoniec stal nádherný motýľ. Znamená to teda, že v nás je sila, aby sme sa dostali z akejkoľvek beznádejnej situácie, ak správne využijeme energiu, nadšenie, ale hlavne zmenený postoj, ktorý vyplýva zo spôsobu myslenia.

Vo svojej prednáške ste predstavili pozitívne myslenie ako životný štýl. Čo to teda je a ako to funguje?

Pozitívne myslenie nie je nič nové. Funguje vlastne od nepamäti. Biblia, hlavne Nový

zákon, uvádza plno krásnych pozitívnych myšlienok. Len my ich tam nevidíme, lebo sa nám nedarí dešifrovať ich. Takéto myšlienky obsahujú aj výroky Marca Aurélie, mnohých osvietenecov, svätého Františka z Assisi, v novodobej histórii Dale Carnegieho, Normana Vincenta Peala, Róberta Schullera atď. Všetci hovorili o tom, že zmenou myslenia môžeme zmeniť svoj život. Treba však poznamenať, že by sme mali prijať tento životný štýl na základe filozofie pozitívneho myslenia. Táto filozofia vychádza z historických prameňov, z diel už vyššie spomínaných ľudí a aj mnohých ďalších. Preto nevymýšľame nič, čo by už skôr nebolo vymyslené, len tomu dávame nový kabát, kabát podľa dnešnej módy, a taký, v ktorom sa ľudia budú cítiť dobre. Základ filozofie pozitívneho myslenia tkvie v analýze minulosti každého človeka. Pochopenie toho, kto a čo vytvorilo jeho súčasný obraz. Na základe poznania minulosti vnímame seba samého v terajšej situácii a vytvárame si vízie a ciele do budúcnosti ako odraz pochopenia súčasného stavu.

Možno je to trochu zložitejšie na pochopenie, ale je to tá najjednoduchšia vec na svete. Prechod od minulosti cez súčasnosť do budúcnosti. Do budúcnosti takej, ako si ju každý dokáže predstaviť a vytvoriť.

Súčasťou večera bolo aj predstavenie kníh a čítanie úryvkov

Zaujal ma váš názor, že sa nemáme vracat k minulosti. Z chýb v minulosti sa ale predsa môžeme poučiť a vyvarovať sa podobným situáciám v budúcnosti...

Väčšina z nás žije takpovediac uväznená vo svojej minulosti, žije v predstavách, spomienkach, hodnotí, ako bolo, čo bolo lepšie, čo horšie. Lenže minulosť sa nedá zmeniť. A my ju chceme zmeniť. Naše myšlienky blúdžia v spomienkach a snažíme sa, hlavne nepríjemné udalosti, znovu a znovu si prehrávať. Napríklad: Nemal som to povedať, a keby som to bol povedal takto, tak on/ona by spravili toto a toto a ja aby som... Zamotáваме sa. S tým nič nespravíme, naozaj! Pri takýchto spomienkach sa necítíme dobre, čo spôsobuje, že naše myslenie je negatívne, naše emócie nám spôsobujú bolesť. Bolesť je veľmi zlý pocit a pôsobí na naše myšlienky. Okruh sa uzavrel. Samozrejme, že z chýb sa treba poučiť. Ale ak spravíme chybu, tak sa z nej poučme hneď teraz v prítomnosti a druhýkrát ju neopakujeme. Ak som spravil chybu, spoznám to okamžite, alebo len krátko po tom, ako sa stala. Preto ju netreba donekonečna živiť aj niekoľko rokov. Teraz som mal stretnutie s človekom, ktorý sa so svojimi deťmi nerozpráva dvadsať rokov. Keď mi o tom rozprával, bol som zhrozený. A viete, aké má zdravotné problémy? Prežil infarkt a srdce mu už nefunguje ako predtým. Môžeme hádať, čo bolo príčinou...

Povedali ste, že my Slováci sme známi tým, že sme negativisticky zameraní. V čom sa to prejavuje a je nejaká šanca, že sa to niekedy zmení?

To, že je naše myslenie negativistické, nie je nič nové. Ved' sa len pozrite a započúvajte do rozhovorov náhodných ľudí na ulici, v reštaurácii, v práci. To je znôška trápenia, starosti, kritizovania, nadávania na všetko a na každého. Prejavuje sa to v politike, v športe a aj v práci. Naši ľudia sa nedokážu radovať. Presnejšie, asi osemdesiat percent ľudí sa takto správa. Samozrejme, nie je to paušalizovateľné. Čo to spôsobuje? Spôsobuje to prežívanie. Naši ľudia prijali filozofiu prežívania, a nie žitia. Žiť znamená ráno vstať a mať dôvod ráno vstať. No a to je kardinálny problém. Len málo ľudí má svoje ciele. Len niektorí sa ráno postavajú a tešia sa na deň, ktorý im bol darovaný. Už ráno sa trápia, čo bude a čo zlé sa im môže stať. Samozrejme, vyplýva to zo spôsobu myslenia. V kurzoch, ktoré teraz viem, len jeden z desiatich mi vedel povedať nejaký cieľ na najbližších päť rokov. Ostatní buď boli ticho, alebo hovorili, že nevedia, čo bude zajtra a nie to ešte o päť rokov. Preto každému odporúčam, aby si postavil ciele, a to tie najvyššie, aké sa dajú. Potom si postaví plán, ako ich dosiahnuť a ísť za tým. Toto všetko učíme v našich kurzoch pozitívneho myslenia.

Spomínali ste, že pre úspešný a spokojný život je dôležitá harmónia štyroch oblastí.

Väčšina ľudí, keď sa pozrie do zrkadla, tak si odpovie: toto som ja. No nie je to pravda.

To je len vaše telo, váš fyzický obraz. Ludské bytie má však štyri úrovne. Okrem fyzickej stránky, t.j. nášho tela, tvoria súčasť nášho bytia mentálna úroveň – tam patria psychické vlastnosti a schopnosti; emocionálna úroveň, to znamená schopnosť zvládať napätie, stres, frustráciu, konflikt a pod., patrí tam aj radosť, žiaľ a iné emocionálne atribúty; a nakoniec, ale nie na poslednom mieste, je úroveň duchovná. Patrí do nej oblasť náboženská, ale nielen tá. Je tam láska, viera, nádej, súciti, uznanie a tak ďalej. Tieto kategórie nie sú explicitne určené a ohraničené. Môžu sa niekedy prelínať a nemusí byť na prvý pohľad jasné, kam patria. Len v harmónii týchto štyroch úrovní môže byť náš život plnohodnotný a vtedy dosahujeme vysokú kvalitu žitia. Ako príklad uvediem štvortaktný motor. Ak sa niektorý valec zadrie, tak motor neťahá. Ak zanedbávame niektorú úroveň nášho bytia, tak nefungujeme tak, ako by sme mali. Samozrejme, najviac sa to prejavuje na našom tele alebo na našej psychike. V motore je médium, ktoré poháňa celý stroj, a to je benzín alebo nafta. U ľudí je takýmto médium myslenie. Pozitívne alebo negatívne. Navrhujem naliať do benzínového motora benzín a do dieselového naftu. Navrhujem do nášho motora života nalievať pozitívne myšlienky.

Čo je teda prvým krokom k pozitívnemu mysleniu?

Mnohí ľudia vnímajú pozitívne myslenie ako klišé. Preto sa k nemu aj tak stavajú. Čiže ak chceme začať pozitívne myslieť, tak v prvom rade musíme chcieť. To je alfa aj omega. Musíme byť presvedčení, že chceme so svojim životom niečo spraviť a uvedomiť si aj to, že stav, v ktorom sme, je len výsledkom spôsobu nášho myslenia. Ak dospejeme k tomuto poznaniu, tak sme na polceste k úspechu. Ďalším krokom je stanovenie cieľov. Svoj život si musí tvoriť každý sám, nik iný to zaňho nemôže urobiť. Ak si nestanovujeme životné ciele sami, tak nám ich stanoví niekto iný a zneužije nás na naplnenie svojich cieľov. My sami musíme byť produktom vlastných myšlienok. Vlastne aj doteraz sme boli ich produktom, preto vyzeráme tak, ako

vyzeráme. Ak sme s tým spokojní, tak netreba nič meniť. Ak s tým nie sme spokojní, tak tá zmena je nevyhnutná. Treba upozorniť, že to trochu bude bolieť. Zmena vždy bolí, lebo nie sme v nej konformní.

Veľmi sa mi páčil citát, ktorý ste na prednáške použili: „Rozčuľovať sa nad druhými je ako púšťať si jed do žíl, a pritom si myslieť, že sa otrávia tí druhí.“ Ako sa teda „nerozčuľovať“?

Tento citát je od manželky amerického prezidenta Abrahama Lincolna. Je veľmi výstižný. Aspoň pre mňa. Rozčuľovať sa, znamená reagovať na podnety z nášho okolia. Tieto podnety nevieme regulovať, sú mimo nás. To, čo môžeme vždy ovládať a regulovať, je naša reakcia na tieto podnety. Takže ak sa nám niečo stalo, máme dve možnosti, môžeme sa rozčuľiť, alebo sa usmiať. Je to na nás. Nie vždy sú však situácie, kedy môžeme na určitý podnet reagovať úsmevom. Henry Ford raz povedal: „Ak si myslíte, že niečo nemôžete, tak máte pravdu. Ak si myslíte, že niečo môžete, tiež máte pravdu. Je to len výsledok nášho myslenia“. Chceme tým povedať, že ak nejde o život, tak nejde o nič. My sa musíme rozhodnúť, aké budú naše reakcie.

Moja posledná otázka: čo robí Jozef Čuha, keď má „blbú náladu“, nič sa mu nedarí a navyše je vonku psie počasie?

V jednej slovenskej pesničke sa spieva: keď to nejde, tak to nejde! Mne keď sa veci nedaria, tak ich nechám tak. Nesilím to. Je zbytočné robiť niečo nasilu. Druhá vec je, keď si situácia vyžaduje okamžité konanie a mne to nejde. Preto sa to snažím rozdýchať. Dýchať znamená dávať si do pľúc a do krvi kyslík, ktorý je energiou. Zvyšajme si spomienku na nejakú pozitívnu myšlienku a opakujem si ju. A potom sa snažím pozitívne myslieť. Napríklad, keď je vonku psie počasie, tak sa z toho teším, lebo aj keby som sa netešil, psie počasie by bolo tak či tak. Hoci táto myšlienka nie je odo mňa, osvojil som si ju. Vždy sa snažím zmeniť len to, čo zmeniť môžem. Na čo nemám vplyv, tak to nechám plávať. Svoju pozornosť tomu viac nevenujem. ■

V spolikových priestoroch sa počas pozitívneho solirée sedelo netradíčne - v polkruhu

Jana Gregor-Rogler

História viedenských

„Od 13. januára do 25. februára bude v Prešporku osemnásť bállov, sezóna sa začína v Bellevue plesom hasičského zboru z Dynamitky a končí sa bálom košickej Všeobecnej zdravotnej poisťovne v Albrechtovej záhrade.

Na plesovú sezónu je v ponuke aj švajčiarsky hodváb a na bolesti brucha, pálenie záhy či tráviace ťažkosti dostať v lekárňach prírodnú vodu s natrónom Vita.“

Táto správa z roku 1906 ma inšpirovala rešeršovať rozdiel medzi plesom a bálom. Slovo bál, prevzaté z francúzštiny, vzniklo z neskorolatinského výrazu ballare, ktorý označoval hopkanie, tancovanie. Pomenovanie tanečnej zábavy ako ples je odvodené od staroslovanského slova plesc, čo znamená tanečník.

Rozdiel vo význame teda nie je. Tancovalo sa síce od nepamäti, ale história spoločenského tanca sa začína na kráľovských dvoroch v 14. – 15. storočí. Tieto tance boli súčasťou dvorného ceremonálu, odlišovali sa od folklóru a tancovali sa v skupinkách pri rozličných príležitostiach počas celého roka.

V Európe bol najrozšírenejší menuet, tanec pochádzajúci z Francúzska, ktorý sa po prvý raz tancoval aj vo dvojici. Podľa parížskeho vzoru sa organizovali plesy na viedenskom dvore aj v iných európskych mestách. Národopisec Juraj Zajonc z Etnografického ústavu Slovenskej akadémie vied uvádza, že v Bratislave sa konali plesy už v 16. storočí, teda v období, keď sa Bratislava stala korunovačným mestom a vo vtedajšom Prešporku žili príslušníci uhorskej šľachty.

Fotografie: vid použité zdroje

Veľká redutová sála vo Viedni

Reduty

V 17. aj v 18. storočí boli rozšírené takzvané reduty – maskarné bály. Mária Terézia dala prestavať starý operný dom na Redoutentrakt zimnej rezidencie Hofburgu. Vo veľkej redutovej sále (Redoutensaale) organizovala bály, v malej mal slávnostný svadobný banket jej syn Jozef II. s Izabelou Parmskou v roku 1760. Bratislavská Reduta, kde dnes sídli Slovenská filharmónia, bola postavená oveľa neskôr, až v rokoch 1913 – 1919. Svojho času bola miestom zábav, estrád, umeleckých vystúpení a rôznych zhromaždení obyvateľov Bratislavy. V tomto roku bola dejiskom Staromestského maskarného bálu.

Mária Terézia zakázala neviazané karnevaly a zábavy na uliciach. To platilo pre celú rakúsko-uhorskú monarchiu. Ešte aj počas vlády jej syna cisára Jozefa II. uverejnili v Prešpurských novinách, vtedy písaných v slovakizovanej bibličtine, zákaz chodenia v maskách po uliciach, na čo dozerala cisársko-kráľovská polícia. Plesová tradícia, podobná tým dnešným bálom, sa rozvíjala v mestských palácoch. Boli to okázalé podujatia na vysokej úrovni, s prísne dodržiavanými pravidlami dvorného protokolu. Mária Terézia bola hudobne nadaná, vedela pekne spievať a neraz dokázala v mladosti tancovať so svojim manželom Františkom Lotrinským až do neskoréj noci. Na plesy prestala chodiť až po smrti svojho milovaného manžela.

Otvárací tanec polonéza

Plesy sa v minulosti aj dnes otvárajú tancom, ktorý sa nazýva polonéza. Pôvodne to bol slávnostný tanec poľskej šľachty, v trojštvrťovom takte sa však rozšíril do celej Európy. V rytme polonézy znie napr. aj fínska národná hymna. V klasickej hudbe sú najznámejšie polonézy od Frederika Chopina. Už v roku 1817, keď mal len 7 rokov, bola publikovaná jeho prvá skladba – polonéza. V súčasnosti sa plesy otvárajú najčastejšie na hudbu „Fächerpolonaise“ od viedenského skladateľa Karla Michaela Ziehrera, ktorý zložil asi 600 tancov. Ziehrer bol posledným cisársko-kráľovským hudobným riaditeľom dvorného bálu (pred nim tento post zastával Johann Strauss-otec a neskôr aj syn). Slávnostnou polonézou v súčasnosti otvárajú mladí debutanti a debutantky v bielych plesových šatách a so Swarovského korunkou vo vlasoch každoročne aj vychýrený bál všetkých bállov – Wiener Opernbál vo viedenskej Štátnej opere.

Mazurka v časopise z roku 1845

a slovenských bállov

Humorné zobrazenie štvorylky z roku 1817

Polnočný plesový tanec – štvorylka

Po občianskej revolúcii v Anglicku a Francúzsku nadviazalo tancovanie na plesoch na ľudové tradície. Takto vznikla v Paríži za čias Napoleona štvorylka (quadrille française alebo tiež quadrille la cour, teda francúzska alebo dvorná štvorylka). Polnočná štvorylka sa stala na mnohých bálloch masovou formáciou, francúzska štvorylka sa tancuje na viedenských bálloch na hudbu Johanna Straussa „Fledermaus-Quadrille“ (op. 363) a je pevnou súčasťou plesového programu aj dnes. Každý tanečný krok predpovie tanečný majster, na najprestížnejšom plese vo vienskej opere to býval dlhé roky Thomas Schäfer-Elmayer, na tohoročnom vienskom opernom bále to bol Roman E. Svabek. Skôr narodení Slováci si určite spomínajú aspoň z televíznej série filmov pre pamätníkov na sfilmovaný román Janka Jesenského Štvorylka, v ktorom miestne dámy dajú na bále domácim čitateľom košom, pretože uprednostnia oficierov. Keď však títo odídu, zostanú milé dámy veru sedieť bez tanečných partnerov až do rána...

Valčík - kráľ plesových tancov

Najzaujivanejší plesový tanec valčík sa vyvinul v Alpách z ľudového tanca Ländler v trojštvrťovom rytme v 18. storočí. Bol to prvý tanec, pri ktorom sa partneri držali tesne v náručí, preto znamenal veľký prevrat vo vtedajšej spoločnosti. Dámy na bále z Jesenského románu vyjadrujú pocity z tancovania valsu s oficiermi takto: „Zahráli vals. Po vals nastalo ešte väčšie obájenie. Ako tí tancujú! Páperom sa cítíš. Nebežíš, letíš. Ach...“

Početné dvorné bály, karussely a bankety v 19. storočí organizoval prvý rakúsky cisár František I., ktorý sa sám korunoval po tom, čo si vo Francúzsku nasadil korunu Napoleon Bonaparte. Cisárske tabule pre 800 osôb stáli 50 000 guldenov, vrátane bállov minul do mesiaca 7,3 milióna. Tancovalo sa na hudbu Jozefa Lannera. Valčík bol v móde vo všetkých spoločenských vrstvách. Nielen v meste na krásnom modrom Dunaji, ale vo všetkých korunných krajinách zaujal prvú miesto na parkete trojštvrťový takt. Celkom vytlačil z parketu menuet. Známe tanečné valčíky pochádzajú od Johanna Straussa – otca, ale aj od jeho syna Johanna Straussa a tiež od ruského hudobného skladateľa Piotra Iljiča Čajkovského.

Plesová etiketa

Etiketa presne stanovovala, kto si kedy a kde môže sadnúť, alebo ako má prebiehať konverzácia pri stole. Hostia sa mohli napríklad rozprávať len so spolusediacimi po ľavej a pravej strane, ale v žiadnom prípade nie s oprotisediacim ponad stôl. Pretože ples bol spoločenským podujatím, bolo povinnosťou hostí striedať partnerov v tanci. V 18. a 19. storočí si manželské páry počas večera spolu zatancovali najviac trikrát. Dáma však smela tancovať s cudzím mužom, len ak bol predstavený na primeranej úrovni. Odmietnuť tanec smela len vtedy, ak už tanec sľúbila inému džentlmenovi, alebo celé kolo vynechala. Odmietnuť tanečníka a vzápätí ísť na parket s iným, bolo absolútne nepredstaviteľné. Plesy sa konali v nádherne vyzdobených sálach, s lustrami s dostatočne vysokými sviečkami, ktoré starostlivo vyberal a premeriaval personál špeciálne na to určený, aby nezhasli ešte pred skončením plesu. Po polnoci sa podával silný vývar.

Musikverein - jedna z najlepších vienských plesových adries

Dvorný bál v redutovej sále začiatkom 20. storočia s cisárom Františkom Jozefom I.

Hofball a Ball bei Hof za cisára Františka Jozefa I.

Najexkluzívnejšie plesy usporadúval cisár František Jozef I. s manželkou Alžbetou v 19. storočí. Na dvornom plese (Hofball) cisárovi predstavili zahraničných diplomatov a pozývali naň aj vysokopostavených úradníkov, mal teda aj oficiálny charakter. Pozývali naň 1 000, niekedy až do 3 000 hostí. Ples pri dvore (Ball bei Hof) bol exkluzívnejší, nahradil vlastne komorný ples, ktorý organizovala matka Františka Jozefa, arcivojvodkyňa Žofia. Na tento ples pozývali 350, najviac 500 hostí.

Na písomné pozvánky bolo povinnosťou odpovedať, či sa pozvaný zúčastní a či je tanečník. Ak hosť odpovedal, že tancovať na plese nebude, nemohol už svoje rozhodnutie priamo na plese zmeniť. Dámy, či boli tanečníčky alebo nie, mali prísť v róbach. Tie si dali vyhotoviť v módnych salónoch z brokátu, taftu, zamatu a hodvábu. Netancujúci páni sa mali objaviť v „malej“ uniforme a pre pánov, ktorí chceli tancovať, bol predpísaný frak a elegantné topánky, prípadne parádna uniforma „en parade“. Bály trvali do jednej hodiny v noci, ak pripadol ples na fašiangový utorok, tak len do polnoci, pretože na popolcovú stredu sa už nesmel tancovať. Na dvornom bále bolo prestretých päť stolov pre cisársku rodinu s presným zasadacím poriadkom, ostatní plesovní hostia mohli ochutnať špeciality dvornej kuchyne na pripravených bufetoch. Stolovalo sa na japonskom servise viedenskej porcelánovej manufaktúry. Okrem toho ponúkal personál cukrovinky a iné občerstvenie na podnosoch. Cukríky boli najčastejšími suvenírmi hostí bálu, niektorí sa nehanbili naplniť si nimi aj tašky pri odchode domov. Boli to cukrové a čokoládové výrobky dvornej cukrárne zabalené v staniole s obrázkom cisára a ozdobené čipkami. Pozornosťou pre dámy boli malé umelecké dielka. V súčasnosti sa v priestoroch Hofburgu koná každoročne na Silvestra Hofburgball, v plesovej sezóne ďalej tiež ples poľovníkov, právnikov, lekárov a pod., ako aj veľkolepý Ples majiteľov kaviarní.

Bál práčok

V 19. a 20. storočí sa popri elitných plesoch začali organizovať aj plesy jednoduchých ľudí, napríklad práčok: Wiener Wäschmädlnball. Boli to mladé dievčatá v bielych rovnošatách, ktoré prali dámam bielizeň a mladým pánom občas pomútili hlavu. Bál sa prestal konať, keď toto povolanie „vymrelo“, ale práve v tomto roku zažíva po 50 rokoch svoju renesanciu. Bál práčok bol obľúbený aj v Bratislave. Začiatkom 20. storočia začali organizovať plesy dokonca továrne. V Bratislave robila prvý ples Káblová továreň v roku 1902.

Bál v opere vo Viedni aj v Bratislave

Tento rok sa už 57. raz konal preslávený bál vo viedenskej Štátnej opere, ktorý je v súčasnosti najprestížnejší zo všetkých viedenských bálů a je známy na celom svete. Možno ho sledovať v televízii, program poskytuje aj operný zážitok, pretože je to „Operball“. Na Slovensku v bratislavskej Opere SND sa na plese tancovalo už po trinásty rok.

PLES VIEDENSKÝCH SLOVÁKOV 2013

Kalendár plesovej sezóny je neuveriteľne plný, azda niet mesta, v ktorom by sa plesalo viac ako vo Viedni. My, viedenski Slováci sme tiež prispeli do počtu a určite aj do kvality viedenských plesov. Prvý ples viedenských Slovákov sa konal v meste Baden. Spomínali sme naň v rozhovore s pani Vilmou Zúbek v minuloročnom čísle Pohľadov. Pani Zúbek je živým pamätníkom plesov viedenských Slovákov, na ktoré sa vraj aj Rakúšania s obľubou chodili pozeráť.

Hlavným organizátorom tohoročného plesu, ktorý sa konal 19. januára, bol predseda Slovenského školského spolku Sova Vlado Mlynár, ktorý stál so svojou manželkou Sabinou pri zrode myšlienky organizovania plesov pre Slovákov žijúcich v Rakúsku. Aj tentoraz sa prítomným prihovril spolu s predsedníčkou Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku Ingrid Konrad. Slávnostný príhovor mala aj

Ani na tohoročnom plese nechýbalo víťanie chlebom a solou

Mladí tanečníci z tanečné školy Fränzl z Mödlingu

Fotografie: Peter Mandik

riaditeľka Slovenského inštitútu Viera Polakovičová, ktorá na plese zastupovala veľvyslanca Slovenskej republiky v Rakúsku Juraja Macháča, v ten večer sprevádzal na plese Ministerstva zahraničných vecí SR v Bratislave rakúskeho ministra zahraničia a vicekancelára Michaela Spindeleggera. To len dokazuje, že plesová sezóna tak vo Viedni, ako aj v Bratislave je úplne vyťažena...

Plesy viedenských Slovákov sa v minulosti konali na zámku Wilhelminenberg, posledné roky v reprezentačnej sále Hotela Radisson Blu Palais na Parkringu. Vlado Mlynár si zaspomínal na 200 ľudí, ktorí na plesy chodievali, a tak trochu nostalgicky si povzdychol, že mu mnohí z nich teraz chýbali...

Ples otvorili predtancovaním mladučké páry z tanečnej školy Fränzl z Mödlingu, boli medzi nimi aj slovenské dievčatá. Moderovali Petra Beňovská a Thomas Kamenar, známy moderátor rozhlasovej stanice ORF – počúvame ho ráno pred odchodom do práce. Prostredníctvom moderovania v slovenskej televízii JOJ sa však dostáva už aj do povedomia slovenskej verejnosti. Na úvod plesu zahrála na ľudovú nôtu kapela Miroslava Dudíka. Počas celého večera hrala do tanca slovenská skupina BLONDE pod vedením Ladislava Košinára. Prítomné páry decentne využili dostatok miesta na parkete, kým sa vír tanca nezrýchli. Stály účastník bálů a parketový lev Milan Solár s dovolením svojej atraktívnej manželky povykrúcal v tanci mnohé dámy, čo dokazuje aj záznam rakúskej televízie v relácii pre Slovákov a Čechov

„Ozveny“. Záznam sa dá pozrieť na internete v archíve ORF. Na plese nechýbala ani spomínaná, tradičná štvorylka a vyvrcholením plesového programu bolo vystúpenie populárneho slovenského speváka Jána Lehotského, s ktorým si viacerí pospomínali na piesne svojej mladosti. Program obohatila aj bohatá tombola, za ktorú ešte raz ďakujeme všetkým sponzorom. No a studené aj teplé jedlá, či vychýrené dezerty rakúsko-slovenského bufetu chutili bez ohľadu na národnosť... ■

Použitý zdroj:

ROUBINEK, Rudi. 2010. *Wir bleiben Kaiser. Die Monarchie in uns.* Wien: edition a, 208 S. ISBN 978-3-99001-014-3.

FINK, Monika. 1996. *Der Ball. Eine Kulturgeschichte des Gesellschaftstanzes im 18. und 19. Jahrhundert.* Innsbruck :Studien Verlag 1996. 237 S.

KASTNER, Richard H. 2004. *Glanz und Glorie. Die Wiener Hofburg unter Kaiser Franz Joseph.* Wien: Amalthea Signum Verlag 2004. 160 S.

VOJTEK, Miklós. 2009. *Terpsichora Istropolitana. Tanec v Prešporku 18. storočia.* Bratislava: Divadelný ústav 2009. 250 S. ISBN: 978-80-89369-04-1.

http://www.plesvopere.sk/historia_plesov_a_balov
wikipedia

Prí sviatkových stoloch vládla príjemná atmosféra

Z vystúpenia populárneho slovenského speváka Jána Lehotského

ORF NÁRODNOSTNÉ MENŠINY VERZUS DIVERZITA

Nedávno som sa zúčastnil na rozhovore zástupcov organizácií národnostných menšín s riaditeľom štúdia ORF Burgenland pánom Karlheinz Papstom a riaditeľkou štúdia ORF Wien pani Dr. Brigitte Wolfovou. ORF štúdio Burgenland koordinuje väčšinu aktivít, ktoré sa dotýkajú programov národnostných skupín. To je dôvod, prečo sú rozhlasové programy v slovenčine vysielané na UKW frekvencii 94,7 MHz – teda na viedenskej frekvencii Rádia Burgenland.

Vo Viedni žije asi 75 % obyvateľov, ktorých identita sa skladá z vplyvov viacerých kultúr (multiple Identität). Z tohto poznatku vychádzajú aj zástupcovia ORF. V priebehu našej diskusie sa ukázalo, že otázka národnostných menšín vo Viedni je pre zástupcov ORF druhoradou. Za prvoradý považujú jav diverzifikácie obyvateľstva. Široká škála rozličných národností je kultúrnym základom veľkomesta, ale zároveň aj potenciálom konfliktov – a snahou ORF je toto vznikajúce napätie zmierňovať. Podľa jeho zástupcov sa ORF musí na tomto procese podieľať programovou ponukou zameranou na tému diverzifikovania spoločnosti. Podľa tejto tézy má každý z nás

veľmi pestrú rodinu – keď začneme matkou a otcom = 2, s ich rodičmi sú už šiesti a keď spočítame všetky generácie za sto rokov dozadu, tak sa pohybujeme už okolo jednej miliardy predchodcov. Tí mohli pochádzať aj z rôznych kultúr, takže pôvod mnohých z nás môže byť rôznorodý.

Na požiadavky zástupcov národnostných skupín dotýkajúcich sa programovej štruktúry ORF reagovali zástupcovia manažmentu veľmi nedotkliho a argumentovali nezávislosťou žurnalistov. My máme teda právo ORF informovať, ale inak sme odkázaní na interné rozhodnutia redakcií, čo bude v programe, aj keď nechápeme, na základe akých argumentov a stratégie sa zostavuje program.

Ale dozvedeli sme sa aj niečo pozitívne – internetový portál národnostných menšín „volksgruppen.orf.at“ dostane čoskoro novú podobu (ako posledný). Jeho layout bude teda konečne podobný ostatným stránkam na internete ORF. Pokiaľ ide o problém televíznych vysielaní na stránke Tvtheek, tie môžu zostať k dispozícii pre tých, ktorí nestihli sledovať vysielania v riadnom vysielacom čase,

maximálne sedem dní. Túto lehotu určuje zákon o ORF. Pre nás to predstavuje vážny problém, lebo ORF nám venuje do roka iba niekoľko relácií. Rozhlasové relácie možno nájsť neobmedzene dlho na stránke „volksgruppen.orf.at/slovaci“.

Ďalšími požiadavkami zástupcov národnostných skupín boli okrem iného aj atraktívnejšie vysielacie časy (hlavne slovenských a českých relácií) a nemecké otitulovanie príspevkov – aby ani väčšinové publikum nebolo odradené sledovať televízne relácie. Kritizovali sme aj rozsah vysielacieho času – aktuálne máme spoločne s Čechmi šesť vysielaní do roka – teda de facto iba tri slovenské vysielania. Našou požiadavkou je jedno vysielanie mesačne, navyše žiadame, aby boli témy národnostných menšín rozšírené aj na iné kanály, ako na príklad Ö1 alebo Ö3.

Nakoniec chcem iba dodať môj osobný názor na to, či sa niečo na našej mediálnej prezentácii v budúcnosti zmení – myslím si, že áno, lebo hlavným a neúnavným argumentom ORF je, že na to nie sú peniaze – napriek tomu, že naše programy sú najlacnejšie. ■

POZVÁNKA NA VÝLET ÚDOLÍM WACHAU NA ZÁMOK ARSTETTEN

Termín: sobota 8. júna 2013

Program: Prehliadka zámku Arstetten, bývalej rezidencie arcivojvodu Františka Ferdinanda, a výstavy „Pre srdce a korunu“ s odborným výkladom.

František Ferdinand (1863 – 1914) bol arcivojvoda a korunný princ Rakúsko-uhorskej monarchie. Bol synovcom cisára Františka Jozefa I. Následníka trónu zastrelili 24. júna 1914 v Sarajeve spolu s jeho manželkou.

V programe výletu je aj návšteva druhého najznámejšieho pútnického miesta v Rakúsku – baziliky v Maria Taferl, ktorú navštevoval aj arcivojvoda Ferdinand so svojou rodinou.

Poplatok za autobus a vstupné na zámok s odbornou prehliadkou:

členovia RSKS 32,00 eur, nečlenovia 35,00 eur

Odchod: Schwedenplatz 8:00, návrat: 18:00

Sprevádza certifikovaná sprievodkyňa Ing. Jana Gregor-Rogler

VIEDENSKÝ SLÁVIK/WIENER NACHTIGALL

Galakonzert / nedeľa 5. mája 2013 o 17.00 hod.

Slovenské, české a rakúske ľudové piesne v podaní mladých talentov – víťazov speváckej súťaže Wiener Nachtigall spolu s laureátmi Slávika Slovenska a garantom projektu – opernou hviezdou Petrom Dvorským.

Hudobný sprievod: ľudová kapela Miroslava Dudíka

Moderuje: populárna slovenská moderátorka Adela Banášová

Miesto konania: Divadlo Schauspielhaus (Porzellangasse 19, 1090 Wien)

Predpredaj vstupeniek: Schauspielhaus a RSKS od 2.4.2013

Rezervácia vstupeniek a Info: Helena Steiner 06991 1225099,

skundwien@gmx.at

WIENER
NACHTIGALL

VIEDENSKÝ
SLÁVIK

GALAKONZERT

Junge Gesangstalente interpretieren slowakische, tschechische und österreichische Volkslieder

Sonntag, 5. Mai 2013, 17:00 Uhr

Schauspielhaus, Porzellangasse 19, 1090 Wien

Mitwirkende:

Kammersänger Peter Dvorský

Junge Talente im Alter von 7 – 16 Jahren aus Österreich

Laureaten der „Nachtigall der Slowakei“

Volkskapelle Miroslav Dudík

Moderatorin:

Adela Banášová

TVORIVÝ VÝTVARNÝ POBYT

Využite jedinečnú možnosť aktívne si oddýchnuť v krásnom prostredí Álp. Začiatkom leta bude Bad Gastein a jeho okolie navoňané čerstvým vzduchom a prekvitajúcimi lúkami. Kombinácia výtvarnej kreativity, aktívneho oddychu a stretnutia so zaujímavými ľuďmi je výnimočná a dúfame, že vás osloví!

Miesto konania: Hotel Helenenburg*** v Bad Gasteine – v romantickom historickom mestečku, známom svojimi liečivými termálnymi kúpeľmi, krásnou alpskou prírodou, vodopádom a jedinečnou architektúrou v znamení belle époque. Inšpirácia vyžarujúca z tohto malebného údolia oslovila už nejedného umelca a aj preto sa tu pravidelne v lete konajú rezidenčné pobyty výtvarníkov.

Cieľom maliarskeho stretnutia je predovšetkým výtvarná tvorba v plenéri – krajnotvorba – zachytenie krásy alpskej prírody a zaujímavosti Bad Gasteinu a jeho okolia. Súčasťou programu budú aj workshopy na priblíženie techniky spontánneho realizmu a kresby, ako aj individuálne a vzájomné

Malovanie v plenéri

konzultácie prác. Počas celého pobytu budú k dispozícii odborní lektori Mária Rutt a Fero Paluška, ktorí budú viesť výtvarné workshopy, prednášky a diskusie, ako aj poskytovať odborné konzultácie. Na záver budú najlepšie diela vytvorené počas pobytu prezentované na vernisáži. Pobyt je určený pre všetkých záujemcov o výtvarnú tvorbu, vrátane začiatočníkov. Minulý rok sa úspešne uskutočnil prvý ročník tohto zaujímavého stretnutia, o ktorom sa môžete dočítať v Pohľadoch č. 3/2012.

PLENÉR V MALEBNOM MESTEČKU BAD GASTEIN 1. – 8. JÚNA 2013

Fotografie: archív Z. Lettner

Organizačné informácie a poplatky: Tvorivý pobyt je podporovaný Rakúsko-slovenským kultúrnym spolkom vo Viedni a hotelom Helenenburg, preto je jeho cena veľmi priaznivá. Celkový poplatok za tento kreatívny pobyt je 299,-€ na účastníka. V uvedenej sume je zahrnuté ubytovanie (7x nocľah), polpenzia (7x raňajky a 7x večera), vernisáž a lektorovanie (workshopy, prednášky a konzultácie). Ubytovanie bude v dvojlôžkových izbách. V prípade záujmu je možnosť ubytovania v jednolôžkovej izbe za príplatok vo výške 70,-€. V hoteli budú pre účastníkov pobytu zdarma k dispozícii bicykle, wi-fi vo vyhradených priestoroch a sauna. V cene nie je zahrnutá individuálna doprava, materiály na workshopy a vlastnú výtvarnú tvorbu, ktoré závisia od každého autora osobitne, podľa toho, akou technikou pracuje. Poplatok mestu vo výške 2,-€ na deň nie je zahrnutý v cene pobytu. V prípade záujmu pošleme bližšie informácie.

Z organizačných dôvodov by sme ocenili, keby ste svoj záujem vyjadrili obratom Zuzane Lettner, e-mail: lettnerova@gmail.com. Záväznú účasť je potrebné potvrdiť do 25. 4. 2013. Miesto si zarezervujete úhradou zálohy vo výške 100,-€ v termíne do 30. 4. 2013. Doplatok za pobyt uhradíte na mieste pobytu. Na pobyt je možné sa prihlásiť vo dvojici s rodinným príslušníkom alebo partnerom, ktorý nemusí byť účastníkom výtvarnej časti programu. Cena za pobyt na osobu sa nemení.

Lektorka Mária Rutt - umenie, kultúra, kreativita, ako aj kreslenie a maľovanie ju sprevádzajú celý život. Vlastnej výtvarnej tvorbe sa opäť aktívne venuje posledných 25 rokov, a to predovšetkým cez arthetherapiu alebo metódu spontánneho realizmu. Mária rada experimentuje, má radosť z tvorby a teší sa, keď je súčasťou tvorivého procesu. Motto, ktoré sprevádza Máriu počas jej tvorby: „Keďže všetko podlieha zmene, je dôležité prítomný okamih zachytiť, potom ho vnútorne spracovať a následne ho zachytiť na plátne.“

Lektor Fero Paluška - profesionálny výtvarník, ktorého tvorba má viacero podob: od klasickej olejomalby exteriéru, zátišia až po abstraktný expresionizmus. Posledné roky intenzívne zdokonaľuje tušovú perokresbu. ■

Bad Gastein - Hotel Helenenburg

Milí čitatelia, milí rodičia!

Až vďaka rozsiahlym prípravám na oslavy 30. výročia Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku som si uvedomila, že v Dunaji za ten čas pretieklo už naozaj veľa vody. Kto by si pomyslel, že malý Slovenský školský spolok SOVA bude tento rok sláviť svoje 10. výročie! Našla som si chvíľku času, aby som spravila malú bilanciu našich doterajších aktivít.

Milé deti,

za oknom by mala byť už jar, ale Perinbabka nám stále sype z tej svojej periny... A pritom je vraj marec najsuchší mesiac v roku! Ved' aj naši predkovia nazývali tento mesiac „suchý“.

A starí Rimania sa tiež tešili, že už obschli cesty a mohli zase začať so svojimi vojenskými výpravami. Ich boh vojny sa volal Mars, preto mesiac pomenovali po ňom – marec.

A vedeli ste, že pre Rimanov bol marec prvým mesiacom v roku? Preto sa september volá siedmy mesiac (septem je po latinsky sedem), október je ôsmy. (octo = 8), november deviaty (novem = 9) a december desiaty mesiac (decem = 10)!

Ďalším jarným mesiacom je apríl, ktorého meno vzniklo odvodením od latinského slovesa „aperire“ – otvárať, lebo na jar sa celá príroda otvára. Máj je nazvaný podľa bohyně Maie, ktorá bola vraj tou najkrajšou zo všetkých siedmich Plejád a práve v tomto období slávila svoj sviatok. Hovorí sa tiež, že stúpanie Plejád na oblohu počas skorej jari znovuotvára more pre moreplavcov, končia sa silné jarné búrky, lode môžu znovu vyplávať na more.

Len keby tá jar už naozaj prišla! Ved' na jar nielen plávajú lode, všetko sa zelená, kvitne a prebúda k novému životu, ale na jari je super aj to, že po nej prichádza leto! Tak vám prajem krásnu jar!

Vaša Ina

Predstavte si, že od roku 2003 do konca roku 2012 sme pre vás pripravili 55 divadelných predstavení, spoluorganizovali sme 7 mikulášskych besiedok a nespočetné množstvo nápaditých a určite príjemných hodín v babyclube. Koľko bolo vyučovacích hodín slovenčiny – to dostanete vypočítať za domácu úlohu. Ja som okrem iného narátala 8 hudobných koncertov, 9 prednášok a prezentácií kníh, z toho 6 pracovných pomôcok na vyučovanie slovenčiny pre učiteľky v škôlkach a ľudových školách sme sami vytvorili a vydali. K tomu pribudlo 11 fašiangových bálů, viac ako 10 popoludní s tvorivými dielňami, 8 čitateľských nocí alebo podvečerov. V našej bohatej činnosti nechýbala ani spoluorganizácia 4 bálů Slovákov vo Viedni. A nesmiem zabudnúť na 3 šachové turnaje, 3 tanečné kurzy pre mládež a tiež 3 prehliadky hlavných miest Slovenska a Rakúska.

Obrovské množstvo zážitkov zo Slovenska sme deťom sprostredkovali vďaka letným a jarným jazykovým, turistickým, či tanečným táborom. Asi by ste neuhádli, že ich bolo doteraz spolu 16. A možno práve počas čítania týchto riadkov vaše deti obdivujú v rámci soviackeho jarného tábora krásy kvaplovej Belianskej jaskyne alebo kfmia jelene v Tatranskej Lomnici pred hotelom Morava.

Samozrejme, že nespíme na vavrínoch a aj od januára 2013 sme pripravili veľa zaujímavých akcií. Sezónu sme otvorili maškarným bálom. Okrem hier, tancov a súťaží na tomto popoludní veľkú radosť deťom urobili magické triky slovenského kúzelníka Petra Šestáka. Slovenský babyclub a vyučovanie slovenčiny beží bezproblémovo podľa plánu, vždy na zaujímavé témy.

Na spolковой divadelnej tribúne vystúpilo vo februári slovenské divadlo Teatro THALIA pod vedením Petra Kamenského. Deťom zahrali známu slovenskú rozprávku o mladom Červeňkráľovi a krásnej Žltovláske. Toto interaktívne činoherné divadielko sprevádzané tónmi gitary a chytľavými melódiami sršalo vtipom i poučením. Príbeh o ľudskosti, usilovnosti a láske, ktorá mení ľudí k lepšiemu, ocenili malí i veľkí diváci dlhým potleskom.

V marci sa nám podarilo prilákať do Viedne divadlo TYJÁTR. Princípom tohto tradičného marionetového divadla je Ivan Gontko z Nitry. V spolku sa predstavil s klasickou hrou Herkules alebo Dobytie pekla, ktorá nechýbala ani v rodinnom repertoári Anderlovcov. Spoznať dielo a tvorbu najznámejšieho slovenského ľudového bábkara Antona Anderleho z Banskej Bystrice sme mali možnosť v spolku v predchádzajúcich rokoch v rámci mikulášskych besiedok. Herkules je divadelná hra pre deti inšpirovaná gréckou mytológiou a hrdinskými činmi siláka Herkula. Podľa hry bábkara Antona Anderleho ju zapísal a upravil Juraj Hamar. Text je prepisom hry tak, ako ju hrávali predkovia, otec a ujo Antona Anderleho a neskôr on sám. Nebojácny silák Herkules sa pokúsi vyslobodiť kráľovnú Alcesku z pekla, takže o bitky s čertmi nebola núdza, ale nechýbali ani veselé výstupy s Gašparkom. Bábkry oživoval Ivan Gontko, Rebeka Gontková a Juraj Hamar. Na ich výrobe sa podieľali Beata Westrych-Zazrivec, Jaro Štulcer, ako aj Miro Duša. Nielen jeho bábkarské umelecké dielo, ale aj jeho manželku – tetu Nelu, poznajú deti zo spolkových vystúpení budmerického divadla NELINE.

Foto: Elena Mandlík

Kúzelník Peter Šesták na našom maškarnom bále

SPRÁVY Z BABYKLUBU

Ahoj deti, mamičky a ockovia!

Opäť vám prinášame niekoľko krásnych záberov, ktoré sme nafotili u nás v babyklube. No povedzte, nie je nám tam super?

Výroba adventných kalendárov

Fotografie: Lubomíra Wimmer-Pastorková

Ešte prešli len tri mesiace v tomto roku a my sme toho spolu už toooooľko zažili! Najskôr sme uvítali Nový rok a popriali sme si všetci spoločne, aby sme boli počas neho zdraví a šťastní. Potom sme mali maškarný bál – v našom spolku sa zrazu zjavili princezná, piráti i lienky! Všetci sa dobre zabavili pri pesničkách Márie Podhradskej a Richarda Čanakyho, ktorých v našom klube deti dobre poznajú, veď už boli u nás niekoľkokrát vystupovať. Zahrali sme sa aj rôzne hry a v našom malom bufete nechýbali ani tradičné Krapfen, teda po slovensky šišky alebo pampúchy.

Pred sviatkom sv. Valentína sme vyrábali pre našich najmilších srdiečka a zvieratká – zo slaného cesta, aby vydržali na veky vekov! Lebo slané cesto sa nepokazí a nezjedia ho ani tí najväčší maškrtníci!

Modelovanie zo slaného cesta

V marci sme mali prednášku o správnej výžive, ktorá mala veľký úspech. Naučili sme sa, ako sa dá pozorovať naše telo, čo je pre zdravie najdôležitejšie a čoho sa máme vystríhať... Dobré, že pán Peter Planieta z Bratislavy, ktorý pre nás túto prednášku pripravil, nebol predtým u nás v klube na fašiangoch a nevidel, koľko sme tých šišiek vtedy pojedli! Pán Planieta však nielen zaujímavou rozprával, ale doniesol nám aj zelený jačmeň na košovku! Deťom jačmeň veľmi chutil. Dozvedeli sa tiež, aká je zelená strava dôležitá pre náš organizmus.

V apríli sa k nám chystá pani Maronek. To je autorka slovenských rozprávok v elektronickej podobe. Bude nám tie rozprávky čítať a určite nám všetičko zábavné porozpráva. Iveta Gregor priniesie nové slovenské knihy pre deti, cédečka, dévedečka a hračky, tak zas bude z čoho vyberať!

V babyklube je vždy veselo, zakaždým si spolu zaspievame a zatancujeme alebo sa proste len tak vyšantíme. Neveríte? Tak prídte aj vy medzi nás! Budem sa tešiť na stretnutie.

Miriam Čillíková

Ivan Gontko o svojom tradičnom marionetovom divadle hovorí: „Ide o iluzivný spôsob vodenia bábok, hlasom ich oživuje jeden bábkar. Hru hrávam aj s mladšou dcérou Rebekou, niekedy asistuje aj staršia dcéra Ivana.“ K marionetovému divadlu sa Ivan Gontko dostal vďaka Antonovi Anderlemu, významnému slovenskému bábkarovi, ktorého umenie vždy veľmi obdivoval. Pôvodne chcel toto predstavenie pripraviť v súbore Teatro Tatro, ale napokon z toho zišlo, a tak sa do naštudovania pustil sám v spolupráci s Jurajom Hamarom, súčasným riaditeľom SLUK-u. V septembri 2013 s ním plánuje v Banskej Bystrici zorganizovať ďalší ročník medzinárodného festivalu tradičného bábkového divadla Anderleho Radvaň.

Starodávny flašinet

Ďalšou srdcovou záležitosťou Ivana Gontka je flašinet, starodávny hrací kolovrátk. Ide vlastne o prenosný organ na kolesách s píšťalami. Súčasťou tridsaťpíšťalového nástroja, ktorý je v súčasnosti jediný svojho druhu na Slovensku, je xylofón, dva bubny a činely. Originálny zvuk nástroja preniesie poslucháčov do 18. a 19. storočia. Sprítomní tak atmosféru z dob rakúsko-uhorskej monarchie, keď flašiny a verklíky dotvárali hudobný charakter miest. Ivan Gontko dodáva: „Môj drevený, krásne pomalovaný „jukebox“ vyrobili pred 130 rokmi v Nemecku. Pred 2. svetovou vojnou ho kúpila česká komediantská rodina, ktorá kočovala s bábkovým divadlom, kolotočmi, verklíkom aj týmto flašinetom. Po vojne im to zakázali, tak s tým prestali. Pred rokmi sa ku kočovaniu vrátili ich potomkovia, ale dlho ich to nebavilo. Flašinet som od nich kúpil pred

takmer tromi rokmi.“ Nástrojové zloženie je pôvodné, aj o niečo vylepšené, obsahuje napríklad xylofón, basový bubienok, malý bubon, činel a 30 organových píšťaliek. Na výber je 50 rôznych melódií, ktoré sa rozozvúčia otáčaním kľuky. Asi by bolo dosť ťažké zorganizovať obhliadku tohto unikátneho hudobného nástroja vo Viedni. Ale verím, že počas prázdnin a dovoleniek rozozvučí Ivan Gontko svoj flašinet na námestí mnohých slovenských miest, aby priblížil stáročnú tradíciu kočovných bábkarov, ktorí chceli potešiť okoloidúcich v uličkách a zákutiach slovenských miest a obcí, podhradiach, na nádvoríach hradov a zámkov, v parkoch či na promenádach. Možno budete mať šťastie a uvidíte ho priamo v akcii.

Ale vráťme sa znova do Viedne. Prvý aprílovú nedeľu sme navštívili skutočne jarne divadielko O motýľovi a kvetinovej lúke. Na 27. apríla plánujeme výlet do Bratislavy, počas ktorého si na Novej scéne pozrieme pôvodný slovenský rodinný muzikál Princ a Večernica, a dáme sa preniesť do sveta fantázie, snov, rozprávok, neba i zeme. Muzikál vznikol na motívy rozprávky Boženy Němcovej o princovi Slavomírovi, ktorý sa vybral do sveta hľadať šťastie a našiel osudovú lásku – ozdobu neba – Večernicu. Rozprávkový príbeh je obohatený kvalitným humorom, a to zásluhou známeho slovenského spisovateľa, básnika a rozprávkara Lubomíra Feldeka, ktorý napísal pôvodnú divadelnú hru Princ a Večernica s množstvom poetických aj humorových pesničiek. Muzikál je plný nielen podmanivej hudby a vtipných textov, ale aj rôznych špeciálnych efektov a trikov, ktoré sa na slovenských javiskách len tak nevidia. Pre spolok SOVA máme vyhradených 30 lístkov, tak neváhajte a prihláste sa čo najskôr!

Svoj článok som začala oslavou a ukončím ho pozvaním na oslavu **10. výročia Slovenského spolku SOVA, ktorá sa uskutoční 15. 9. 2013 v divadle Freie Bühne.** V programe vystúpi peziňské divadlo PIKI (známe aj ako Ela a Hop) a tanečníci súboru Rozmarín. Podrobné informácie nájdete na webovej stránke www.slovaci.at. ■

Elena Mandik

Fotografie: Archív Ivana Gontku

Tradičné marionetové divadielko

Najlepšiu diplomovku v Čechách za rok 2012 napísal Slovák!

Martin Kacvinský

Foto: archív M. Kacvinského

V pražskom hoteli Diplomat sa uskutočnilo slávnostné vyhlásenie víťazov siedmeho ročníka súťaže Diplomová práca roka 2012, ktorú z pozície partnera podporuje spoločnosť ABRA Software.

Súťaž organizuje ICT Unie, združenie firiem z odboru informačných technológií a elektronických komunikácií. V piatich kategóriách bolo dovedna prihlásených 91 prác. Finálové kolo súťaže, v ktorom študenti obhajovali svoje práce, sa uskutočnilo 13. septembra 2012 na akademickej pôde Fakulty informačných technológií ČVUT v Prahe. Víťazné práce boli následne vyhlásené v rámci slávnostného

večera v hoteli Diplomat. Okrem ocenených študentov sa na slávnostnom vyhlásení zúčastnili zástupcovia partnerov súťaže a mnohé ďalšie firmy a organizácie pôsobiace v oblasti ICT, predstavitelia akademickej sféry a zástupcovia Ministerstva školstva, mládeže a telovýchovy Českej republiky, ako aj Ministerstva priemyslu a obchodu ČR.

Vyhodnotených bolo päť kategórií. Víťazom v kategórii Systémy pre podporu riadenia vývoja softvéru sa stal Martin Kacvinský (Masarykova univerzita) – mladý Slovák, ktorého môžete stretnúť nielen v Brne, ale aj v Bratislave, vo Viedni a na virtuálnych miestach

internetu. Martin je v súčasnosti úspešným programátorom, oficiálnym fotografom hudobného multikultúrneho festivalu Pohoda a hlavne dlhoročným zodpovedným technickým dizajnerom našej webovej stránky www.slovaci.at! Jeho portrét sme priniesli v Pohľadoch 2/2011.

K dosiahnutému víťazstvu srdečne blahoželáme a prajeme ešte veľa ďalších úspechov vo všetkých pracovných a záujmových sférach, ako aj v osobnom živote. ■

Redakcia Pohľadov
(spracované podľa www.abra.sk)

FOLKLORFEST zaujímavé tipy na víkendy a voľný čas

Slovensko je mimoriadne bohaté na folklór, ľudové kroje, zvyky a obyčaje – v každej doline iné, originálne. Viete napríklad, čo je čipkárskô, kutlovica, fizolňovica, holbánska fučka?

Slovensko je mimoriadne bohaté na folklór, ľudové kroje, zvyky a obyčaje – v každej doline iné, originálne. Viete napríklad, čo je čipkárskô, kutlovica, fizolňovica, holbánska fučka?

Pod slovom **čipkárskô** si každý predstaví čipky, najmä tie vychýrené zo Španej Doliny a Starých Hôr, o ktorých vedela aj Mária Terézia na svojom cisárskom dvore vo Viedni. Ale viete, čo je čipkárskô? Vedia ho vraj lepšie pripraviť muži ako ženy. Už viete alebo stále „tápate“?

Prezradíme vám to: čipkárskô je jedlo. Varili ho naši predkovia, ktorí obchodovali s rôznym tovarom, ale najmä s čipkami, ktoré nakupovali práve na Starých Horách a v Španej Doline. Na trhoviská sa prepravovali na vozoch ťahaných koňmi, a to po celej Európe. Aby si ušetrili čas, obyčajne

zavesili tzv. „mašinu“ vzadu na voz a jedlo varili priamo na voze počas jazdy. Najprv sa jedlo to husté – dierovanou varechou sa vybralo hovädzie mäso, zelenina, zemiaky a cestovina zvaná trhanca, až potom sa jedla polievka. Pôvodné, klasické čipkárskô sa varí vo vode bez masla. Mašina – kovový hrniec z pozinkovaného plechu s roštom v spodnej časti a pevným komínom cez stred valca – je špeciálne skonštruovaná nádoba na varenie, ktorú používali obchodníci na cestách po celej Dolnej zemi. Do komína sa vhadzuje palivo, najmä drevo a drevené uhlie a okolo komína sa varí.

Na takýchto vozoch sa cestovalo po Dolnej zemi

Tradícia varenia tohto originálneho jedla postupom času zanikala. V Brusne, kde sa kedysi čipkárskô varilo v každej rodine, sa ju rozhodli oživiť. Po nultom ročníku v roku 1999 sa súťaž vo varení čipkárského dostala čoskoro do povedomia nielen rodákov, ale aj cezpoľných a cudzincov. Na súťaž prišli naši rodáci zo Škótska, Nemecka i Ameriky. Súťaž sa odvtedy koná každoročne a v roku 2013 sa uskutoční už 14. ročník. Po súťaži nasleduje vždy pravá čipkárka veselica!

Viac informácií o súťaži, ako aj o iných zaujímavých podujatiach konaných na Slovensku, ktoré súvisia s folklórom, nájdete na webovej stránke: www.folklorfest.sk ■

Príprava čipkárského v špeciálnej nádobe

Fotografie: folklorfest.sk

PUNČ – 8. 12. 2012: Na tradičnom adventnom popoludní tradičný punč varil Vlado Mlynár, ktorému tradične asistoval Jožo Macura. Program sme netradične obohatili vianočným koncertom Máje Velšicovej a Miroslava Švábu, na ktorom odzneli pôvodné slovenské koledy i mariánske piesne.

Fotografie: agentúra LECA a Lubica Macura

Mája Velšicová a Miroslav Švába zaspievali niekoľko duetov

Mája Velšicová a Edith Veith

Jožo Macura a Vlado Mlynár pripravujú punč

Punč rozvoniaval po celom poschodí

FAŠIANGY – 12. 2. 2013: Na záver fašiangov sa už tradične konala v utorok pred Popolcovou stredou veselá fašiangová zábava. Na parkete sa striedali tanečné páry v nápaditých maskách a pospevovali si obľúbené hity staršieho dáta, ale i zo súčasného repertoáru modernej pop music v podaní hudobnej skupiny Laca Košinára.

Fotografie: Ingrid Fux

Karnevalová feéria v našom spolku

Roztočila to aj pani Vilma...

... a do spolku priletelo hneď niekoľko čarodejníc...

POĎAKOVANIE

Srdečne ďakujeme všetkým sponzorom, ktorí poskytli ceny do plesovej tomboly:

Chocolatéria Petra Gregora „Choco Grand“ Zvolen

Radisson Blu Palais Hotel Wien

Slovenské veľvyslanectvo v Rakúsku

Divadlo Andreja Bagara Nitra

Agentúra SK&Wien

Slovenská plavba a prístavy

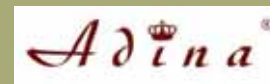
DATALAN Slovensko

Hotel Sasanka Tatranská Lomnica

Hotel Helenburg Bad Gastein

Adina – firma na zážitky Trnava

a

Cyrl Čepiššák – umelecký fotograf

DARUJTE ZÁŽITOK AKO DARČEK

Chcete obdarovať niekoho blízkeho ale chýba Vám štipka originality? Nekupujte stále dokola to isté, buďte originálny a darujte zážitok!

Čo robíme ?

Adina Vaše zážitky je spoločnosť, ktorá sprostredkováva zážitky. Zjednodušene povedané, nemusíte niekomu darovať na narodeniny bonboniéru, ale darujete mu let balónom. Všetko dostanete pekne zabalené v darčekom balení.

Ako vybrať zážitok ?

Kliknite si na našu stránku www.darcekyazazitky.sk a vyberajte spomedzi 600 zážitkov. Ak si nie ste istý výberom, univerzálna Zlatá poukážka zachráni situáciu.

Kedy si môžem zážitok vyčerpať ?

Termín čerpania si vyberáte sami podľa toho, kedy Vám to vyhovuje. Kontaktujete nás a my zariadime všetko ostatné.

Presvedčili sme Vás, ale chcete viac informácií ? Napíšte nám, zavolajte alebo sa zastavte na kavičku keď budete mať cestu okolo nášho sídla.

- Ponúkame 600 zážitkov
- Pôsobíme na trhu 5 rokov
- Viac ako 10 000 spokojných klientov

giftsforeveryone.eu | adina.sk | darcekyazazitky.sk | centrumdarcekov.sk

Bratislava ↔ Vienna
DANUBE Sightseeing
RIVER CRUISES
In City Centre

Call +421 (2) 529 32 226 www.lod.sk

exTime
Hlohovec

www.exgarden.sk

MILÍ ČLENOVIA A PRIATELIA RAKÚSKO-SLOVENSKEHO KULTÚRNEHO SPOLKU!

Ďakujeme za vašu priazeň a dovoľujeme si vám pripomenúť, že aj vďaka vašej podpore môže časopis vychádzať. Či už formou členského alebo dobrovoľného príspevku podporte naše aktivity, aby ste aj v budúcnosti naši časopis Pohľady vo svojej schránke.

ĎAKUJEME!

- Riadny člen: 1 rok / € 23,-
2 roky / € 42,-
- Študent: 1 rok / € 7,-
2 roky / € 12,-
- Podporujúci člen: 1 rok / € 50,-

PSK 60000 Kontonummer 92040212

www.slovaci.at

Zmena programu vyhradená!
Programmänderungen vorbehalten!

IMPRESSUM

Pohľady, redakcia:
adresa, telefón a fax ako pri vydavateľovi.
Vydavateľ: Rakúsko-slovenský kultúrny spolok - Österreichisch-slowakischer Kulturverein
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien,
Tel.: 00431/596 13 15, Fax: 00431/595 57 99
Šéfredaktorka: Ingrid Žalneva
Redakčná rada: Ingrid Konrad, Zuzana Lettner, Vlado Mlynár, Jozef Macura, Martina Víglášská
Jana Gregor-Rogler
Lektorka: Marta Bábiková
Grafická úprava: Gabriel Štrba
Články podpísané menom alebo skratkou autora nemusia vyjadrovať mienku redakcie.
Redakcia si vyhradzuje právo príspevky krátiť a upravovať.
Tlač: Tlačiareň Dóša, s.r.o. Bratislava

Tento časopis vychádza vďaka finančnej podpore Úradu rakúskeho spolkového kancelára.
Die Herausgabe dieser Zeitschrift wird aus Mitteln der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes der Österreichischen Republik gefördert.

REDAKČNÁ UZÁVIERKA
ČÍSLA 2/2013 JE 30. JÚNA 2013

Sekretariát RSKS
Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien
Úradné hodiny: utorok: 09.00 – 10.30
štvrtok: 18.00 – 19.30
T 0043(0)1/596 13 15
F 0043(0)1/595 57 99
rsk@slovaci.at, sova@slovaci.at

Rímskokatolícke bohoslužby v slovenskom jazyku
Každú nedeľu a vo sviatok o 18.00 hod.
Pfarre an der Muttergotteskirche,
Jacquingasse 53, 1030 Wien

Bei Nichtzustellung bitte zurück an ÖSKV,
A-1060 Wien, Otto Bauer Gasse 23/11.
Österreichische Post AG,
Info. Mail Entgelt barbezahlt

INZERCIA/ ANZEIGEN
pre členov a dobrovoľných prispievateľov zdarma/ für die Vereinsmitglieder und Förderer kostenlos. Ceny/ Preise:
do 50 slov bez obrázku/ bis 50 Wörter ohne Bild € 5,-
do 50 slov s obrázkom/ bis 50 Wörter mit Bild € 7,-
S obrázkom alebo bez obrázku/ mit oder ohne Bild
• 1/8 A4 € 10,-
• 1/4 A4 strany € 15,-
• 1/2 A4 strany € 20,-
• A4 strana € 40,-